

„Az elszorító csak az – s ezt ki is kell mondanunk –, hogy az író témaválasztása ma is időszerű.”

► Nagy család az Evangélium Színházban – 5. oldal

„Mielőtt iskolába indultunk volna, minden reggel közös imával kezdtük a napot.”

► Hetven éve az EvÉlet olvasója – 3. oldal

„Az esperes úr az engedély megadása előtt komoly vizsgálatot végzett.”

► Evangelikus templom a borosüveg címkéjén – 11. oldal

Gyermekvár ► 9. oldal
Biblia a belső szobában ► 8. oldal
Húsvéti hírszöveg ► 6–7. oldal
Széjgyezet Selma Lagerlöfrol ► 5. oldal
A Nagy Könyv ► 10. oldal
Szentírás a számítógépen ► 11. oldal

Egyházak közös fellépése

Az Alkotmánybírósághoz fordul az egyházi intézmények diszkriminatív finanszírozása miatt a katolikus, a református és az evangélikus egyház. Beadványukban az idei költségvetési törvény egyes pontjainak módosítását kérik, mert úgy vélik, az több helyen sérti az alkotmányt.

Hasonló témában fordult az Alkotmánybírósághoz három országgyűlési képviselő, a fideszes Semjén Zsolt és Salamon László, valamint a független Balsai István is. Szerintük a 2005-ös költségvetési törvény egyes rendelkezései sértik a vatikáni szerződés bizonyos pontjait, és ezzel hátrányos helyzetbe hozzák az egyházi intézményeket.

► Részletek a 4. oldalon

Húsvéti családi istentisztelet a Deák téren

► Gyermekrovatunk a 9. oldalon

MAGYARUL, ORSZÁGSZERTE, 24 ÓRÁBAN...

Örömhír mindenkinek!

Keresztény rádióadó a középhullámon

► Április elsejétől az egész országban fogható a Magyar Katolikus Rádió (MKR) műsora. A rádió budapesti székházában március 22-én tartott sajtótájékoztatót az írott és elektronikus médiumok munkatársai Spányi Antal püspöktől, a rádió vezérigazgatójától és Juhász Judit vezérigazgató-helyettesétől, illetőleg Seregély István érsektől, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) elnökétől kaphattak bővebb felvilágosítást. Megtudtuk, hogy a huszonegy órás adást három új adóberendezés segítségével – Szolnok 1341 kHz, Lakihegy 810 kHz, valamint Siófok-Balatonszabadi 1341 kHz – valósítják meg a középhullámon.

FOTO: SZIKORA JÓZSEF

Az MKPK által alapított és fenntartott rádió műsorai meghallgathatók az interneten (www.katolikusradio.hu). Budapesten és hat vidéki nagyvárosban kábeltelevíziós hálózaton, illetve műholdon keresztül is. A felekezeti adó közszolgálati céljai között szerepel az evangélizáció, továbbá a hiteles és tárgyilagos tájékoztatás, a magyar nyelv és kultúra értékeinek felmutatása.

Amint azt a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkára, Veres András püspök elmondta, az MKPK pünkösdöt indítja útjára a Magyar Kurír című internetes napilapot, amelyet a hasonló nevű katolikus hírügynökség szerkeszt. Az idén hatvanévesztendő katolikus hetilap, az Új Ember főszerkesztője, Papp Tamás pedig a lap Mértékadó című, kéthetenként megjelenő, keresztény szellemiségű rádiós és televíziós műsorúságját mutatta be.

Juhász Judit tájékoztat

GAZSU

Egyházunió az erdélyiekkel?

Az Evangelikus Élet karácsonyi száma között egy egész oldalas beszélgetést Adorjáni Dezső Zoltánnal, az erdélyi magyar evangélikusok ősszel beiktatott püspökével. Az egyházvezető lapunk főszerkesztőjének kérdéseire a tőle megszokott lendületes és szókimondó stílusban válaszol. Így mondja el véleményét egyebek mellett a december 5-i népszavazás eredményéről is: „Bár most úgy érezzük, hogy – helyhiányra hivatkozva – kizártak a családi fészekből, mi azért tudjuk, hogy hol van a szülői ház.” Ebben a szellemben beszél a püspöki feladatokról: „...én a püspököt nem úgy képzelem el, hogy csupán adminisztrátora az országos egyháznak, hogy csupán menedzsere, aki három maroktelefonnal rohogál az irodájában. (...) Maradjon tehát a püspök gyülekezeti lelkész is. Prédikáljon, temessen, látogasson családokat, nem árt az neki!” A beszélgetésből kiderül, hogy Adorjáni Dezsőnek határozott elképzelései vannak az ifjúsági munkával, a misszióval vagy éppen a szórványkérdéssel kapcsolatban is. Mindezeket olvasva csak bölögnöm tud az olvasó: így helyes, ezt várja az ember a püspöktől, bárhol éljen is, mindezekhez szinte nincs is mit hozzátenni.

Az interjúban azonban megfogalmaz a püspök egy olyan, egészen konkrét javaslatot is, amelyre nem elég, ha csak helyeslően bölögnünk...

► Folytatás a 3. oldalon

SEMPER REFORMANDA

„Ezért a keresztényeknek felettébb szükséges tudniuk, hogy Isten nem a véletleneknek szabad teret engedve cselekszik, hanem mindent megváltoztathatatlan, örökkévaló és tévedhetetlen akaratóból alkot, tervez és tesz.”

► Luther Márton: A szolgáló akarata (Jakabné Csizmazia Eszter, Weltler Ödön, Weltler Sándor fordítása)

Húsvét után

► Mi, az egyházi esztendő újra meg újra végigélő 21. századi keresztények nehezen tudjuk beleélni magunkat a kétezer évvel ezelőtti, az első húsvétot követő hangulatba. Pedig az első pünkösdig, a Szentlélek kitöltéséig eltelt idő ma is sajátosan érvényes a tanítványokra, az egyházra és a társadalomra. Nehéz szembesülni azzal, hogy a Szentlélek ereje nélkül értékes emlék maradt volna csupán a tanítványok számára a Jézussal eltöltött idő, nem lett volna egyház, és egészen másként alakult volna a társadalom sorsa. A Szentlélek teremt hitet, épít egyházat, változtat meg társadalmat. Mindez majd pünkösdkor lesz üzenet, de most még csak húsvét után vagyunk.

Igaz, a tanítványok – a kőszikla, Péter és a legkedvesebb, János – az asszonyokkal együtt ott voltak az üres sírnál, motoszkált is bennük valami hitféle, felidéződött a Mester néhány mondanása, de erősebb volt a kétségbeesés. Túl gyors volt a dráma. Hosszabb végkifejlet is szörnyű lett volna, de így még nehezebben volt elviselhető. Hisz alig több mint egy hét telt el a felejtethetetlen jeruzsálemi bevonulása óta...

Akkor még minden szépnek látszott. Úgy tűnt, megvalósul az álom. Jézus széles körben elismerik, tanítását elfogadják, eszméi diadalmaskodnak. Tovább folytathatja tanító, gyógyító tevékenységét. És alig néhány nap alatt bekövetkezett az el nem képzelhető borzalom. A legszelídebb embernek, Mesterüknek a keresztfán kellett végeznie. Nem engedte, hogy megvédjék, rászólt a kardot rántó Péterre, de amúgy sem lett volna esélyük a Gecsemáné-kertben a túlerővel szemben. És a nép, amely néhány napja még ünnepele, ekkor már „Feszítsd meg!”-et kiáltott. Ki érti ezt?!

A tanítványok Jézus nélkül. Ez lehetne a címe a húsvét utáni történetnek. Júdás, az áruló már nincs köztük. Végzett magával. De a tizenegy természetesen összetart. Félnék attól, hátha rájuk is kiterjed majd az önkény, őket is utóleri a főpapok hosszú, féltékeny karja. Próbálnak erőt meríteni az elmúlt három év sok gyönyörű emlékéből. Felidéznek a csodálatos gyógyulásokat Jairus lányától kezdve a kapernaumi százados szolgálójáig, mosolyognak a kis Zákéus igyekezetén – hogy lássa Jézust, ugye felmászott a fügefára –, és még mindig álmélkodnak azon, hogy miként tudott Jézus megvendégléni ötezer embert két hallal és öt kenyérral.

De minden szép emléket fájdalomba fordít át a valóság, a kínhalál. Igaz, üres volt a sír, de hát lehet, hogy arimátiai Józséf vitte el a testet biztosabb helyre, mert nem bízott a rómaiakban, de a főpapokban sem. Lehet, hogy ezek közül intézkedett valaki, nem akarva, hogy zarándokhely legyen a sírból. Lehet persze, hogy feltámadt, akár annak idején Lázár; szólt is erről... De hát akkor hol van? Jöttek tanítványok Emmausból, akik találkoztak vele – úgy érzik – az úton, de hát miért nem jön ide? Vagy mégis?! – Gyertek, mintha ő lenne az; most megy fel az Atyához; lehet, hogy látomás az egész?!

Az egyház Jézus nélkül. Hányszor és hányszor átélte a kereszténység ezt a húsvétot követő – pünkösd nélküli – állapotot az egyháztörténelem során! Hányszor érezték úgy klerikusok és laikusok: milyen jó, hogy csak szobrok és festmények szólnak Jézusról, de az élő Úr nincs közöttük, nem közelebbi őket semmire! Építhetik az intézményrendszert, igényt tarthatnak a világi hatalomban való részesedésre is, igényelhetnek anyagi javakat – egyre többet és többet – szinte cinikusan annak a nevében, aki a szegények szószólója volt. Szép dolog a

zsidó-keresztény kultúra, az erre épülő értékrend, az Istennek tetsző élet igénye, de létezett egy negatív kapcsolatrendszer is. Az egykor Jézust a keresztfára küldő, hatalmukat féltő főpapok titkos kézfogása kereszténynek nevezett kései utódaikkal, akiknek éppúgy terhessé vált a krisztusi tanítás, örökség, mint Annásnak és Kajafásnak.

Igen, élhet az egyház Jézus nélkül, félelemben, kétségek között, mint húsvét után az egykori tanítványok; és ami rosszabb: tudatosan berendezkedve – avval mentve fel magunkat, hogy ő hagyott el minket – a Jézus nélküli kereszténységre.

A társadalom Jézus nélkül. Valójában ebben: a húsvét utáni társadalomban élünk. A társadalom kétezer év elteltével már többnyire nem is ellenséges Jézussal szemben. Inkább sajnálja, hogy megfeszítették. Ez is csak azért lehetett, mert akkor még nem törölték el a halálbüntetést. Főleg politikai ügyekben volt ez helytelen – mint Jézus esetében is. Ha veszeléses volt is a tanítása az elit szemszögéből nézve, hiszen a szegények, a kiszolgáltatottak, az elhagyottak pártjára állt, a szabadságot tisztelte, de fontosabbnak tartotta a szeretetet, az önmegvalósításnál pedig fontosabbnak tartotta a másik terhének hordozását. A szabad-elvű társadalmi gondolkodásba egy színtérrel belefér a Názáreti is. Végül is kár, hogy megfeszítették. Néhány százalék követheti a tanítását, ebben nem rejlik veszély a társadalomra nézve. Ünnepelethetik a húsvétot is. Feltámadás, üres sír?! Ugyan! De a népszokások között van néhány kedves is...

Közben időről időre megnő a társadalomban a Nikodémusok száma. Akiket igazat Jézus személyisége, és akik – bár restellik ezt felvilágosult barátaik előtt – igyekeznek kapcsolatot teremteni a Mesterrel.

A tanítványok, az egyház, a társadalom egyaránt tanácstalan húsvét után, Jézus nélkül. Mindenki másként reagál erre a helyzetre. A tanítványok félnak, várnak, reménykednek. Az egyház a világnak engedve, pénzzel és hatalommal igyekszik pótolni az űrt; a társadalom hárít. A perifériára szorítja a Jézus-nélküliség, a szeretet, a valódi társadalmi kohézió tartós hiányát, ennek következményeit. Nehezen szembesül azzal, hogy az emberi természetből adódó önzésre, indulatokra, gyűlöletre, megosztásra, a társadalmi nyavalyákra csak a krisztusi szeretet nyújt megoldást, csak ez tette lehetővé az európai civilizáció kialakulását – minden vargabetű ellenére. Mert mindig voltak Assisi Ferenek, Szent Ágostonok, Lutherek, reformátorok, Bonhoefferék...

Húsvét után át kell élnünk a Jézus-nélküliség drámáját, keservét, amely a Krisztus utáni nemzedékekben már nem csak a feltámadás ünnepéhez kötődik. De ennek fényében érthető még.

FRENKL RÓBERT

MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ

1%

Technikai szám: 0035

www.evangelikus.hu

É L Ő V Í Z

A legtöbb...

Nagyon megrázott a passiótörténet – nagycsütörtökön az orosházi fiatalok előadásában és nagypénteken a felolvasott igéken keresztül is. Azt hiszem, nem vagyok egyedül azzal, hogy mélyen megrendítettek a látottak, hallottak, hogy Jézust a laktanyába vitték, ahol körbevették a katonák, bíborköpenyt adtak rá, töviskoszorút tettek a fejére, és nádszálakat adtak a kezébe, majd köpdözték és gyalázták.

Volt egy rész, amely azóta is újra és újra eszembe jut: Jézus megcsúfolásának a jelenete. A Szentírásban azt olvassuk, hogy Jézust a laktanyába vitték, ahol körbevették a katonák, bíborköpenyt adtak rá, töviskoszorút tettek a fejére, és nádszálakat adtak a kezébe, majd köpdözték és gyalázták. Az egyik katona mondatai – a fiatalok előadásában – nagyon szíven ütöttek. Így hangzottak: „Itt a palástod! Köpeny ugyan, de megteszi! Itt a koronád! Tövis ugyan, de megteszi! Itt a jogarod! Nádszál ugyan, de megteszi!”

Gúnyosak ezek a mondatok, de fájdalom igazságot hirdetnek. Jézus az, akit palást, korona és jogar illette meg, hiszen ő az Isten Fia, a menyeyi Király, aki messze fölött van minden kicsinyes, botladozó, földi uralkodónak! Palást, korona és jogar illette meg, azaz hatalmának és istenségeinek elismerése. Ehelyett azonban csak köpeny, tövis és nádszál jut neki, melyek szármalmas utánpótlásai a királyi jelképeknek. Tövis, köpenyt és nádszálakat kap: ez bizonyára a fizikai fájdalomnál is hatalmasabb lelki sebeket okoz.

Úgy érzem, sokszor mi is ennek a katonának a mozdulatával lépünk oda Jézushoz. Hiszen mi is tudjuk jól, mi illeti meg. Mi is, akik pedig nem akarjuk őt gúnyolni, hanem igyekszünk hűségese követői lenni; akik őszintén törekszünk arra, hogy megéljük hitünket a mindennapokban, és buzgólkodunk az imádságban és az igeolvasásban – mégis sokszor adunk neki köpenyt, tövist és nádszálakat. Talán nem szándékosan. Talán észre se vesszük. Talán a szánk csukva marad, és csak a szívünk legyint – Uram, nem ez illet ugyan téged, de ez is megteszi.

Jézus Krisztus az én Uram, Királyom. És ha ezt tiszta szívvel vallom, akkor a legjobbat kell elévinnem. Nem elég az utánpótlás, nem elég valami hasonló, amelyet sokféleképpen lehet értelmezni. Nem mondhatom azt:

Itt az életem. Csak a vasárnapok és ünnepnapok ugyan, de neked ez is megteszi. Itt a szívem. Csak egy része ugyan, de neked ez is megteszi.

Itt vannak az imádságaim. Csak az a néhány perc ugyan, amikor nem kell rohanom, de neked ez is megteszi.

Itt az igeolvasásom. Csak akkor ugyan, ha nem vagyok túl fáradt, de neked ez is megteszi.

Itt a családom. Csak néhány tagja ugyan, de neked ez is megteszi.

Itt vagyok, Uram, keresztfádon előtt. Bűnösen, szennyesen. Nem én vagyok a legszebb ajándék, amely téged, a királyt megillet. De megteszi.

És számomra ez nagypéntek fájdalmában az evangélium. Hogy a keresztet, a gúnyt és szenvedést vállaló Krisztus érttem teszi mindezt. Érttem, aki nem vagyok tökéletes, akinek bűnei újabb és újabb sebet ejtenek meggyötört testén, és akire ő teljes joggal legyinthetne, mondván, hogy nem a legjobb, de talán megteszi. Nagypéntek örömhíre, hogy ő mégsem legyint!

Sőt ha valóban átadom neki az életem – nemcsak a vasárnapokat, hanem minden pillanatot –, akkor ez a legtöbb, amit neki adhatok.

Ha átadom szívem minden indulatát – örömeimet, keserűségeimet, tisztátalanságot – akkor ez a legtöbb, amit neki adhatok.

Ha imádságaim nem csupán néhány percre korlátozódnak, hanem állandó fohászban, bűnvallásban, hálaadásban élek, akkor ez a legtöbb, amit neki adhatok.

Ha nem teszem félre igéjét a reggeli igeolvasás után, hanem annak fényébe helyezem napjaim minden óráját, akkor ez a legtöbb, amit neki adhatok.

És ha családtagjaimmal együtt tudok színe elé lépni úgy, hogy a tőle még távol lévők is irgalmas szeretetét ajánljuk, akkor ez a legtöbb, amit neki adhatok.

■ HULEJ ENIKŐ

HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁN 1. VASÁRNAP (QUASI MODO GENITI) – Jn 5,24–25

Hallók és hallgatók: most van itt az óra!

Nincs bájosabb egy csecsemőnél. Minden kis rezdülésével, megnyilvánulásával benne ébredőz életéről tesz bizonyosságot. Szuszog, ásít egy nagyot, nyújtózkodik, kíváncsian nézelődik, teli tudósból sír. Az biztos, hogy nem átlagos, hanem egyszeri és megismételhetetlen – biológiai csoda minden csecsemő.

Nincs szomorúbb, drámaibb látvány egy halottnál. Mozdulatlan, élettelen, merev, hideg. A mai világ embere el is idegenítette magát a halottaktól: kórházba, elfekvőbe számúzi a halált, hogy ne érezze kényelmetlenül magát, főleg azért, hogy eszébe ne juttassák: egyszer mindenki meghal. Márpedig ha így van, legalább addig hadd éljen ki-ki vígan az élők között az örömeiknek – félre, halál! De él-e, aki azt hiszi, hogy él? Örülnek tartanak, aki odamenne egy emberhez, és megkérdeznék: „Már megbocsásson, Ön él...?” Vagy eszünkbe jutna-e a fotelban hátradőlve azon gondolkodni, hogy vajon élünk-e egyáltalán?

Csecsemők – élők – halottak. A húsvét utáni első vasárnap jellegéből adódóan (*Quasi modo geniti* – „...mint újszülött csecsemők...”, 1Pt 2,2), valamint a prédikáció alapigéjében (Jn 5,24–25) előforduló olyan fajsúlyos fogalmak kapcsán, mint az *élet, örök élet, himni, hallani, elküldött, küldött, felül kell vizsgálnunk*, mi az

élet, mi a halál. Ám nem elvontan kell filozofálnunk erről, hanem húsvét fényébe kell helyeznünk a kérdést. Vagyis: Krisztus előtt, keresztség felvétele, üres sírját látva, az ő igéjének mércéjén mérve, a megvilágosodást tőle kérve, bölcsességért hozzá könyörögve. Érintettként, hiszen – mint a Szentírás-olvasás során megszokhattuk – az élet-halál ügyében megint csak személyesen rólunk van szó.

Az evangéliumok számos helyen közlik Jézus véleményét: más halál, mint a biológiai elmúlás, és a feltámadás sem a vérkeringés újraindulását ígérő – emberi, orvosi módszerekkel véghezvihető – beavatkozás, hanem Isten cselekvése. Jézus azokhoz szól az Élet szavával, akik „haló-félben” vannak (Jel 3,2), akikről így nyilatkozik: „...az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy.” (Jel 3,1b) Az üzenet világos: van út a halálból az életbe.

Ugyan ki szeretne meghalni? Ki ne szeretne élni? Mit tegyek?

A halálból az életre csak Krisztus tud átvinni. Ő az, aki egyedülként átment, és aki a benne való hit által engem is átvizs. És természetesen mindenkit, aki hallja az ígét, és hisz abban, aki elküldte Jézust! „Evangélium fülek” joggal hallják ki ebből a reformáció hármas jelszavát: *Sola fide, sola gratia, solus Christus!*

Krisztus áldozata a reménységet nemcsak a jövőre, hanem a *mostra* is kiterjeszti. Megszoktuk a távoli, szép jövővel való biztatást, például a politikában, a választások alkalmával. Eljön az óra – igérik nekünk sokan. Jézus nem késik hozzátenni: „...és az *most van...*” (25. v.). Az Isten Fia mondja ezt, aki értünk megjárta a Golgotát, a halált, és feltámadt ezért a „mostért”! Isten minden szeretete, ereje, megtisztító igazsága *most* adatik, a halálon győztes Úr által.

Rádiós munkám során gyakran elgondolkozom azon, vajon hallják-e, pontosabban *meghallják-e* hallgatóink mondjuk a *Lelki útvalót* az adás végén. Lehet, hogy már rég, a vallási műsor szignálját hallva kikapcsolták a rádiójukat... Az is lehet, hogy hallgatják, de csak mint „háttérrádiót”: az egyik fülükön be, a másikon ki... És mélyeséges hálával gondolok arra, hogy vannak olyanok, akik hallgatják az áhítatot, a híreket, a biznyságtételt, és olyanok is, akiknek a szívéhez is elér. A Szentlélek munkája, és Isten dicsőségét hirdeti, ha egy-egy hallgató telefonál az adás után!

Vajon mi – Ön, tisztelt Olvasó és én – milyen hallgatói vagyunk az igazi, a nagybetűs Hírnek? (Tudjuk: *evangélium* = *örömhír*.) Az életünk függ ettől: hiszen Krisztus feltámadt, örök életet ad ne-

künk, nekem is, a halálra méltónak! Halljuk-e, hallgatjuk-e Urunk hangját? Hittel fogadjuk-e, amit hallunk: *menünk kellene az ítéltre*, mert bizony *halottak vagyunk*, és ha nem hiszünk, akkor a földi életben is és utána is elveszett, reménység nélküli emberek maradunk?

A *passió* című film utolsó jelenete van előttem. Harmadnapon, a sziklás padkáján már csak a testet takaró gyolcsok. A kamera a feltámadott Krisztus felé fordul. A zene felszabadult, sürgető, dinamikus. *Íme, legyőzött a halál, íme, az élet!* Nem egy történet vége ez, a „húsvét után” – ellenkezőleg, a történet éppen most kezdődik! A levegőben fények, mozgás, készülődés. Valami új, valami más, valami csoda. Jézus maga van itt, most ő szólít, benne az Élet jár közöttünk. Részünk lehet az újban, a másban, a csodában! Az új élet Teremtője feltámaszt minket, holtakat, halófélben lévőket. Mint az újszülött csecsemők, mélyet lélegzünk, kíváncsian körülnézünk – és érezzük, hogy szétárad tagjainkban a Krisztus adta élet.

■ KÓHÁTI DOROTTYA

Imádkozunk! Úr Jézus Krisztus, élet forrása, kérünk, éltess minket is. Erősítsd hitünket; látd, leborulunk kereszted előtt, bűneinkből hozzád kiáltunk. Tarts meg kezdedben kegyelmesen, földi életünk minden napján és az örök életben. Ámen.

Oratio œcumenica

Urunk, taníts és formálj bennünket, hogy befogadjunk a szívünkbe, az életünkbe, és így olyanokká legyünk, mint a ma született csecsemők, akik nem tudnak mást tenni, mint hogy a szülői gondoskodásban bíznak!

Istenünk! Jézus Krisztusért Atyánknak nevezhetünk téged, ezért hozzád térünk meg naponta. Köszönjük, hogy táplálsz bennünket igéddele. Hálát adunk neked azért, hogy lelki otthonunkká teszed a gyülekezetet, és társakat adsz mellénk a szolgálatban. Olyan jó, hogy számon tartod sikereinket, kudarcainkat, hogy szeretsz és értékesnek tartasz bennünket, mert nem szavaink és cselekedeteink alapján ítélsz meg minket, mint a világ, hanem szívünk valódi indulata szerint. Mindennapi életünkben megannyi próbán keresztül is formálsz mindannyiunkat, mert fele-

lősen szóló és cselekvő követőiddé akarsz tenni bennünket, olyanokká, akik tiszta szívvel és igaz hittel hirdetik szeretetedet.

Sokszor nem érdemeljük meg irgalmadat, hiszen olyan könnyen látjuk meg a szalkát a másik szemében, míg a magunkban még a gerendát sem vesszük észre. Számtalanszor gyorsan és megdöbbenéssel törünk pálcát felebarátunk felett, mert úgy gondoljuk, hogy mi különbek vagyunk nála. Amikor pedig minket bírálunk, hajlamosak vagyunk arra, hogy dacosan reagáljunk, vagy pedig teljesen elkeseredünk.

Köszönjük, hogy mindig velünk és mellettünk vagy; még akkor is, amikor mi nem érezzük magunkat méltónak erre. Leginkább ekkor – nyomorúságunkban és harcainkban – jelentesz számunkra támaszt, és nem

ítélsz el, bármit is mondtunk vagy cselekedtünk. Mert te nem azt nézed, ami a szem előtt, hanem azt, ami a szívben van. Senki nem titkolhat el semmit előtted. Ennek súlya azonban nem kell, hogy félelmet ébresszen bennünk, hiszen Jézusért a gyermekeid vagyunk, és őszintén feltárhajtuk előtted egész életünket. Kérünk téged, hogy ne méltatlanságunkra tekints, hanem Krisztus áldozatára, értünk kiontott vérére.

Hálátel szívvel köszönjük meg neked mindazt, amit általa adtál és adsz mindenkinek, aki kéri. Az ő nevében fordulunk most is hozzád, hogy áldd meg a világot, amelyet teremtettél, vedd körbe kegyelmeddel hazánk népét és vezetőit. Te légy, kérünk, a gyermekeiket nevelő édesanyjakkal és édesapákkal, és te vidámságot adj a nagyszülők szívét. Ámen.

LITURGIA – VISELKEDÉS – MAGATARTÁS 1.

Innen is lehet érteni az egészet...

► **E héttől új sorozatot kezdünk a Liturgikus sarokban. Most, miközben az első rész bevezetőjét írom, Presser Gábor egyik – Zorán számára írt – dala jár a fejemben: „Ha már megtanultuk, miért és hogyan szól, miért ne játszhatnánk el jól?” Azért jutott ez eszembe, mert a „szent játék” – ahogyan neves szakértők az istentiszteletet nevezik – teljes figyelmet, odaszántságot igényel, a „legjobb minőséget” követeli. A következő cikkeknek az a céljuk, hogy ismertessék azokat az információkat, szokásokat, az a gyakorlatot, amelyek birtokában ki-ki a maga helyén a legjobban végezheti szolgálatát. Az írásokban az e témával kapcsolatos egyes kérdések elvi tisztázása éppúgy olvasható lesz, mint gyakorlati útmutatás. Egyaránt szó esik majd a gyülekezet, az igehirdető, a liturgus, a kántor, a segítők istentiszteleten való viselkedéséről, liturgikus magatartásáról.**

Sokszor kérdezik esküvők, keresztlések alkalmával, sőt a „kívülről” érkezők még az istentisztelettel kapcsolatban is: hogyan kell viselkedni a templomban, mit és hogyan kell tenni a szertartás alatt? Szolgáltatók – lelkészek, lektorok, kántorok – között visszatérő téma a liturgikus magatartás. Hogyan mozogjunk, szóljunk, hallgassunk, milyen nyitottan vagy milyen zárkóztottan, milyen vidáman vagy milyen komolyan kell viselkednünk? Mi a természetes, mi a helyénvaló, mi az illő? Hogyan lesz a gyülekezet viselkedése és magatartása egyszerre ünneplés és természetesen oldott, s hogyan harmonizálhat a kettő egymással?

Évtizedekkel ezelőtt *Budaker Oszkár* tollából jelent meg sorozat a liturgikus

magatartásról a *Lelkipásztor* című evangélikus lelkészi szakfolyóiratban. Azóta csak elvétve láttak napvilágot olyan írások, amelyek az istentisztelet minden résztvevőjének segítenek végiggondolni, hogyan is viselkedjen az Isten-szolgálatban, milyen modellek, milyen példák állnak ez ügyben a rendelkezésére.

A rovatunkban már korábban többször idézett *Manfred Josuttis* német teológus egész gyakorlati teológiájának rendszerét a magatartás-tudomány alapján építi fel. Minden és mindenki viszonyul valamihez. Minden cselekedetünkben „viselkedünk”. Magatartásunk ki tudja fejezni a dolgokhoz való viszonyunkat. Az egyházban, az egyház liturgikus életében is így van ez. Az

istentisztelet innen is érthető: viselkedési formák és sorozatok, magatartás-szkekvenciák épülnek fel egységes egésszé. Átéltük, hogyan viszonyul hozzánk Isten; többféle módon válaszolunk szavára, jelenlétére, tetteire, s ezek mellett, ezekből adódóan, ezek következményeként viszonyulunk mi, jelen lévő emberek egymáshoz. Lehet, hogy egyoldalúnak tűnik az, amit Josuttis megfogalmaz, mégis nagyon fontos, hogy a valóságnak ezt a szeletét végiggondoljuk, és innen értve megpróbáljuk még jobba, még tartalmasabbá tenni, áldásaival befogadni az istentiszteletet. A fontos az, hogy a liturgia alakítsa a magatartásunkat, és ne a magatartásunk a liturgiát. Hiszen az istentisztelet lényege, hogy Isten formál minket közeledésével, jelenlétével, ránk áradó áldásával.

Mielőtt az egyes cikkekben a részletekről esik szó, álljon itt néhány gondolatébresztő alapelv. A legfontosabb – viselkedésünket, magatartásunkat befolyásoló – tényező az, hogy az istentisztelet nem a hasonló érdeklődésűek találkozója, vallásos emberek klubrendezvénye, hanem Istennel való találkozás. Isten jelenléte kell, hogy meghatározza minden percünket, mozdulatunkat, tettünket. Az ő jelenlétében pedig nincs más magatartás, mint az *alázat*. A min-

denható, élő Isten találkozik a porból vétetett, porba visszatérő emberrel. A szerető Atya találkozik gyermekével. Ez a magafeszültség és bensőségesség határozza meg az istentiszteleten való jelenlétünk egészét. A kettőt nem lehet egymással szemben kijátszani vagy egyoldalúan csak az egyiket hangsúlyozni. A szent Isten előtt kell megállnunk, ezért le a sarokkal, mint ahogyan Mózes tette az ég csipkebokor előtt! A jóságos, kegyelmes, Jézus Krisztusban megismert Isten előtt kell megállnunk, akinek a tenyerén elrejtőzhetünk, akinek ölelésében megbújhatunk. Így bomlik ki az alázat sokféle magatartásformában: békés nyugalomban és tüzes lendületben, mély szomorúságban és csöndes örömben, komoly viselkedésben és felszabadult vidámságban, ünneplés méltóságban és oldott közeledésben.

Isten áldást sugárzó erőterében, szeretetének melegében, szentségének feszültségében megváltozik az életünk. Amikor tehát az istentiszteleten való viselkedésről, magatartásról fogunk együtt gondolkodni, nem formai kérdésekről, nem a felszínről, nem látszatokról lesz szó, hanem a lényegről, az Istennel való együttlétről, az életet jelentő közös-ségről.

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

LITURGIKUS SAROK

Protestáns Tavasz

Megkezdődött a Protestáns Tavasz rendezvénysorozata. A több mint egy hónapos programot a Német Ajkú Ev.-Református Egyházközösség berkeiben működő Protestáns Fórum szervezte.

Az eseménysorozat nyitányaként múlt kedden a Kárpát-medencei németek történetéről és

kultúrájáról nyílt kiállítás a Hold utcai gyülekezetben. A többi között lesz előadás – *Idős emberek a családban*, illetve *Misszió a cigányok között* címmel –, kerekasztal-beszélgetés az ifjúságpolitika egyházi dimenzióiról, és felcsendül majd *Joseph Haydn Krisztus hét szava* a kereszténység című műve is.

Április 11-én a rendezvény keretében tartja tanulmányi napját a Théma Egyesület Az egyházak magyarságmegtartó szerepe a Kárpát-medencében témacímével, míg 21-én a Református Közéleti és Kulturális Központ rendez könyvbemutatót a Hold utcai protestáns gyülekezet központjában.

Hetven éve az Evangelikus Élet olvasója

Egyházban leélt élet

▶ Az idén lesz kilencvenéves a budapesti Gyarmati János, aki szinte egész életében az evangélikus egyházat szolgálta. Több gyülekezetben volt presbiter, tevékenyen részt vett a zuglói templom és a kelenföldi templomot körülvevő kerítés építésében, gyülekezeti énekkart szervezett, gyermekbibliakört vezetett. Sok lelkes megbízható munkatársa volt még az embert és hitet próbáló Rákosi-érában is. Napjainkban – feleségével együtt – zuglói lakásában éli jól megérdemelt nyugdíjas napjait.

– Tót családból származom – kezdte visszaemlékezését Gyarmati János. – Békéscsaba mellett, egy tanyán töltöttem a gyermekkoromat három testvéremmel együtt. Nagyon vallásos nevelést kaptunk. Mielőtt iskolába indultunk volna, minden reggel közös imával kezdtük a napot. Nagypám a békéscsabai gyülekezet tisztviselője volt, így természetesen a család minden vasárnap kocsióra ült, és bementünk a városba az istentiszteletre. Édesanyám nagyon szeretett énekelni. A *Tranoscius-énekeskönyvnek* – amelyet annak idején használtak – szinte mindegyik énekét kívülről ismerte, pedig ugyancsak hosszú énekek voltak benne. Az istentiszteletek bizony jó kétértelműek voltak, de én ezt soha nem bántam. Egy kedves történetre még ma is úgy emlékszem, mintha tegnapi történet volna. Volt a városban egy dr. Weisz nevezetű orvos, aki egyébként nagyszerű, közkedvelt szakember volt, de a templomba mindig utolsóként érkezett. Egyik vasárnap a lelkész (ha jól emlékszem, *Szeberényi Lajosnak* hívták) már a szószéken állt, amikor a doktor egy hangosan kopogó cipőben bejött a templomba, és beült az első padba. A lelkész abbahagyta a prédikálást, és szigorúan fedtte meg a késve érkezőt a szószékéről: „Az olyan ember, aki késik a templomból, ne üljön az első padba!”

– Miért költözött a család Budapestre?

– Édesapám nagyon korán meghalt, így édesanyám egyedül maradt a négy gyermekével. Nem csoda, hogy egyre nehezebb anyagi helyzetbe kerülünk, és egy családi megbeszélés során úgy döntöttünk, hogy feljövünk Budapestre.

– Az első gyülekezet, amelyben tisztséget vállalt, a zuglói volt. Hogyan került kapcsolatba a gyülekezettel?

– 1941-ben, leszerelésem után meglehetősen szűken élt együtt a család egy kis házban. A Gyarmati út 63.-ban lakott akkoriban egy ismerősöm, aki elmondta, hogy a ház egyik tetőtéri lakása szabad, költözzem oda. Három havi lakbért előre kifizettem, és beköltöztem a lakásba. Akkor még a Deák téri templomba jártunk istentiszteletekre. Egyik nap meghívót hozott a postás; azóta is őrzöm. Az állt benne, hogy 1942. október 11-én, a Szentháromság ünnepe utáni 19. vasárnapon kerül sor az új zuglói evangélikus templom alapkövének letételére; az igehirdető

Scholz László lesz. Elmentem erre az ünnepségre, és aztán a gyülekezetben maradtam. Lassan megismertem a gyülekezet vezetőit, mindenekelőtt *Kárpáti Sándor* felügyelőt és *Cserhalmi István* gondnokot, Scholz Lászlóval pedig baráti kapcsolatba kerültem. A templom építése közben szerveződött meg a gyülekezet első presbitériuma, amelynek másodfelügyelője lettem. Igyekeztem megfelelni ennek a megtisztelő feladatnak. A felügyelővel és a gondnokkal együtt szinte minden szabad percünket az építkezésen töltöttük. Talicskáztuk a földet, betonoztunk, és saját kezűleg faragtuk, csiszoltuk azokat

FOTO: GYARMATI JÁNOS

a köveket, amelyeket a templom apszisába építettek be. Még később is, amikor már a Kun utcában laktam, szombatoként reggel elindultam Zuglóba, és Cserhalmi Pista bácsival együtt végeztük az éppen aktuális munkát. A zuglói évek krónikájához tartozik még, hogy miután a kántorképzőt is elvégeztem, sikerült összeverbuvalni egy gyülekezeti énekkart.

– A következő állomás a Józsefváros volt.

– Így van. A Józsefvárosba a feleségem révén kerültem; az ő édesapja a józsefvárosi gyülekezet felügyelője volt, így szinte természetesnek tűnt, hogy ott is presbiternek választanak. Abban a gyülekezetben az ifjúsági munka állt a középpontban. Egy gyermekbibliakört vezettem, amelybe alkalmanként ötvenhatvan gyermek is eljött. Abban az időszakban *Szabó Aladár* lelkéssel kerültem nagyon jó kapcsolatba.

– Végül Kelenföldre költöztünk, ahol szintén komoly feladat várta.

– 1964-ben költöztünk Kelenföldre. Alig rendezkedtünk be az új helyünkön, máris meglátogatt bennünket *Botta István*, és hí-

vott a gyülekezetbe. Szinte azonnal presbiternek választottak ott is. Akkor még *Kendéh György* volt a gyülekezet lelkésze, akit *Rezesy Zoltán*, majd *Bence Imre* követett. *Bence Imre*vel még Tahitótfaluban ismerkedtem meg egy táborozás alkalmával. A kelenföldi templom környéke borzasztó állapotban volt. A kerítés le volt döntve, mindenki ott gyalogolt keresztül. Abban az időben egy lakatosnál dolgoztam, és azt mondtam, hogy vegyük meg az anyagot, én pedig a lakatosműhelyben elkészítem a kerítést. Így történt. Szombatonként a gyülekezet fiataljaival betonoztam, más napokon pedig a műhelyben dolgoztam. Hamarosan állt a kerítés a templom körül.

– Meg tudja-e mondani, hogy hány lelkész prédikációját hallgatta, és hány lelkéssel került kapcsolatba élete során?

– Még megbecsülni sem tudom. Azt viszont tudom, hogy ki volt rám a legnagyobb hatással. Scholz László, akire nemcsak mint nagy hatású igehirdető lelkészt, hanem mint nagy-

szzerű emberre is gondolok. Nagyon sokszor beszélgettünk, tervezgettünk együtt. A templomépítés időszakában mindig biztatott, bátorított bennünket. „Lesz egy templomunk!” – mondta mindig. Mi pedig kimondhatatlan örömmel talicskáztuk a földet, hordtuk a betont, és faragtuk a köveket. Amikor *Kárpáti Sanyi* bácsi kórházban volt, délután bement őt meglátogatni, de akkor sem feledkezett meg arról, hogy a délelőttjét velünk töltse.

– Az *Evangelikus Élet* idén a 70. évfolyamába lépett. János bácsi életkoránál fogva ott lehetett már az indulásnál is. Mióta olvassa hetilapunkat?

– A kezdetektől fogva rendszeres olvasója vagyok a lapnak. Szinte mindent elolvastam az újságban. A prédikációs előkészítőket, a gyülekezeti híreket, mindent. Sok szerzőt személyesen is ismertem, ezért kétszeresen is érdekelt, hogy kinek a tollából mi jelenik meg. Ma is éppen olyan örömmel és várakozással veszem kézbe az *Evangelikus Életet*, mint annak idején. Elégedett vagyok az új külsővel is, amely méltó a hetilap hetvenedik születésnapjához.

■ KISS MIKLÓS

Egyházunió az erdélyi evangélikusokkal?

◀ Folytatás az 1. oldalról

Három hónapon át vártam, hogy talán valaki – akár egyházvezetőnk közül – válaszol a felvetésre, az azonban mindeddig visszhang nélkül maradt. Ezért érzek késztetést arra, hogy a magam részéről reflektáljak a kolozsvári püspök újszerű elgondolására. A beszélgetésben ő ezzel a javaslattal áll elő: „Véleményem szerint a magyarországi és az erdélyi magyar evangélikus egyház nyugodtan létrehozhatja egy integrált szervezetet. Nevezhetnénk ezt egyházszövetségnek vagy aminek akarjuk, a lényeg az volna, hogy a két egyház ténylegesen integrálódjék. Lehetne közös konzultatív zsinatunk, tehát adhatnánk ennek jogi formát is.”

Nem mehetünk el válasz nélkül egy ilyen kérdésen új javaslat mellett! Mielőtt azonban a felvetett „integrált szervezet” vagy „egyházszövetség” megalkotásának esélyeit megvizsgálánk, érdemes röviden áttekinteni, miként is alakult az erdélyi magyar evangélikusok egyházi hovatartozása.

A Brassó környéki és a barcasági magyar evangélikusok sokáig a szász evangélikus egyház hatáskörébe tartoztak, ám 1886-ban öntudatosan a Nyíregyháza központú Tiszai Egyházkerülethez csatlakoztak. A fiatalabb alföldi egyházközösségek pedig folyamatosan a Bányai Egyházkerület részeivé váltak. A trianoni diktátum nemcsak az országot, hanem a magyar evangélikusság testét is felszabdalta. A Romániához csatolt hittestvéreink szívós élni akarását jelezte, hogy hosszas jogi küzdelmek után 1926-ban önálló szuperintendenciát hoztak létre, amely évtizedekkel később püspökséggé alakult át. Az 1940-es második bécsi döntés értelmében Észak-Erdély ismét Magyarországhoz került, így az ott élő evangélikusok – mint utóbb kiderült, csak néhány évig – ismét a Tiszai Egyházkerülethez tartoztak. Számos korabeli jegyzőkönyv és fénykép örzi annak emléket, hogy *Túróczy Zoltán* püspök mennyire szívügyének tekintette a visszatért területek lelkigondozását és kormányzását.

Az erdélyi evangélikusságnak sokszor bizony magára hagyatva kellett harcait megvívnia. Annál meghatóbb, hogy 1956-ban számos erdélyi evangélikus lelkész és teológushallgató nyíltan szolidaritást vállalt a magyarországi forradalommal. Büntetésképpen megismerhették a hírhedt Securitate vezetőpincéit, majd többségük hosszú éveket töltött el lágerben, a Duna-delta mocsaraiban robotolva. A hivatalos magyarországi egyház évtizedeken át alig vett róluk tudomást. A parázs azért izzott a hamu alatt. Néhány lelkésznek és gyülekezetnek volt bátorsága a testvérgyülekezetek építésére is: példaként említhetjük a budapest-kelenföldi és a sepsiszentgyörgyi egyházközösség leleményes együttműködését.

A „létező szocializmus” utolsó éveiben aztán mind több magyarországi fiatal kereste fel az erdélyi evangélikusokat. A „Menj és nézd meg, hogy jól vannak-e testvéreid...” (1Mózes 37,14) utasításnak engedve valóságos csempészárut – egyebek mellett magyar nyelvű Bibliákat és teológiai irodalmat – vittünk csővázas hátizsákjainkban. A Mevisz 1988-as megalakulása utáni egyik legjelentősebb akciónk az volt, hogy több teherautónyi segélyszállítmányt vittünk át a határon. Sok baráti és testvérgyülekezeti kapcsolat jött létre ezekben a csodálatos hetekben. Nagy kár, hogy a kezdeti nekibuzdulás aztán sok helyen alábbhagyott.

A rendszerváltás utáni években eljutottunk oda, hogy már nem álltak elháríthatatlan akadályok az együttműködés útjában. Ha nem is ment zökkenők nélkül, de mind több hazai lelkész- és papnétalálkózón, ifjúsági konferencián fogadhattunk erdélyi vendégeket. Nem véletlenül használom ezt a szót: ők ugyanis többnyire vendégek maradtak. A „Jé, ti ilyen jól beszéltek magyarul?” tudatlanságból fakadó kérdését mind ritkábban szegtezték már nekik, ám igazán integrálódni még nem nagyon tudtak. Többnyire a mi hibánkból, mert vagy lekezelően, vagy előítéletektől terhelve, vagy túlságosan atyáskodva bántunk velük. Többnyire el kellett ahhoz utazni Erdélybe, hogy meglássuk hagyományait – egyebek mellett liturgiájuk – igazi értékeit, és jobban megismerjük azt a missziói vagy éppen sajtómunkát, amelyet igen csekély külső támogatással végeznek.

Adorjáni püspök szavaihoz csatlakozva javaslom: fűzzük sokkal szorosabba a kapcsolatokat! Ne legyen kérdés, hogy egy-egy jelentősebb egyházi találkozóra, konferenciára hívunk-e erdélyi résztvevőket, sőt előadókat. Legyen természetes az együttműködés a sajtómunkában. Támogassuk az olyan ígéretes kezdeményezéseket, mint a *Mustár-mag* című vasárnapi iskolai újság, illetve bátorítsuk erdélyi testvéreinket arra, hogy ne csak olvasói, hanem rendszeres tudósítói is legyenek az *Evangelikus Életnek* és terjesztői a *Credónak*. Állítsuk helyre a kolozsvári és a budapesti teológia közötti cserediák kapcsolatot, sőt váljék gyakorlattá az oktatók cseré-

je, valamint a közös teológiai konferenciák szervezése. Támogassuk azt a lehetőséget, hogy teológusaink Erdélyben végezzék diakóniai és gyülekezeti gyakorlatukat. Szorgalmazzuk az oktatási intézmények kölcsönös együttműködését. Ismertessük meg lelkészeinkkel és híveinkkel a gazdag erdélyi liturgiát – így talán a magunk liturgikus reformja is kevesebb fölösleges vihart kavarna.

Hasonlóképpen tanulhatnánk példának okáért az erdélyieknek a cigánypasztorációban szerzett tapasztalataiból. Vonjuk be a különféle missziói és számítógépes pályázatokba a határon túliakat. Az informatikai fejlesztéssel különösen sokat tehetnénk a kapcsolattartás könnyítéséért. Tudatosan törekedjünk arra – ami személyes jóindulatból itt-ott már megvalósul –, hogy a nemzetközi egyházi szervezetekben együttesen lépünk fel, hiszen közösen könnyebb lehet az érdekérvényesítés is. Összefoglalva: a magyar-magyar evangélikus kapcsolatokat az eddigieknél sokkal szorosabbra lehetne fűzni.

Érdemes volna a sok jó szándékú egyéni kezdeményezést is összefogni. Nemcsak az egyházvezetés, de az egyes intézmények és különösen a gyülekezetek szintjén kellene együttműködni.

A tájékozott olvasó felteheti a kérdést: nem válhat a néhány évvel ezelőtt létrejött METT (Magyar Evangélikusok Tanácskozó Testülete) az együttműködés ernyőszervezetévé? Esélyt kell adni ennek is, törekedve arra, hogy ez a fórum mindinkább tartalommal teljen meg. Ám a romániai (erdélyi) és a magyarországi evangélikusság ennél többet érhet el. Most, hogy keleti szomszédunk európai uniós tagsága is a közeljövő valósága lehet, légiessülhetnek, a gyakorlatban lassan el is tűnhetnek az országhatárok. A szakemberek hangsúlyozzák, hogy mindinkább a régiók együttműködése jelenti az európai jövőt. Ennek összefüggésében nem szabad megriadni az integráció, az egyházszövetség vagy uniós gondolatától sem.

Talán még kiderülhet: nemcsak oka, hanem célja is lehet annak, hogy a négy égtáj közül jelenleg csak háromhoz kötődik valóságos egyházkerület. Nem is lenne rossz a nyugati, az északi és a déli mellett egy olyan keleti egyházkerület felállítása, amely alapvetően erdélyi gyülekezeteinket foglalná magába. Mielőtt valaki nagyon megijedne a határokon átívelő egyház gondolatától, érdemes emlékeztetnie a tényre: a világ számos ortodox egyházára jellemző, hogy állam- és egyházszervezeti határai nem esnek egybe. Evangélikus példát is említhetünk: az ELKRAS nevű, alapvetően német egyházszövetség, a Lutheránus Világsszövetség tagja, már nevében is büszkén viseli: Evangélikus-Lutheránus Egyház Oroszországban és Más Államokban. Májusra a magyar reformátusok is napirendre tűzték az egyháztagság határokon túli történő kiterjesztését, amely döntés – amint olvasom – „egyenes folytatása a kettős állampolgársággal kapcsolatos eddigi zsinati állásfoglalásoknak”.

Míndezt tehát nálunk is lehet cél. A megvalósuláshoz vezető út pedig a szorgos hétköznapi találkozó együttműködéséből áll.

FOTO: TPK

Az Adorjáni püspökkel készült interjú fotóját nézem. Nyitott tenyerét nyújtja felénk a püspök. Mi lehetne a képaláírás? A sajnálatosan elterjedt, ám velem szembe fordított értelemezés szerint ez: „Ezek az a határon túliak már megint a markukat tartják!” A hiteles szöveg viszont azt adhatja Adorjáni Zoltán szájába: „Jobbomat nyújtom felétek. Kezet fogunk?”

Magam ezt javaslom. Fogjunk kezet, legyünk kézek a szövetségkötésre.

A többit meg bízzuk az Úristennek.

■ FABINY TAMÁS

Esztergomi anizsz – Solymos Tamás felvétele

A vallási szélsőségek áldozatairól

A Nemzetbiztonsági Hivatal (NBH) szerint célszerű megfontolni egy olyan tájékoztató-központ felállítását, amely segítségére lehet azoknak a kárvallottaknak, akiket valamely úgynevezett „vallási” szervezet tevékenysége során érdeksérelem ér – olvasható a hivatal elmúlt évi tevékenységéről szóló évkönyvben.

A hivatal törvényben meghatározott feladatköre alapján vizsgálja a „vallási” szervezeteket, amelyek tevékenysége veszélyt jelent az egyén, a családi közösségek és a társadalom egésze számára – áll az évkönyvben, amelyhez szerdán jutott hozzá az MTI. A hivatal munkatársai több esetben találkoztak olyan állampolgárokkal, akik anyagi, erkölcsi, egzisztenciális, mentális kárvallottjai ezeknek a „vallási” közösségeknek. Amint elmondták, több hivatalnál, államigazgatási szervnél is jelezték problémáikat. Az intézmények munkatársai – bár biztosították őket együttműködésükről – jogosultság hiányában azonban nem tudtak érdemi segítséget nyújtani. „A kárvallottak érdek- és jogvédelme társadalmi és törvényi oldalról nem megoldott” – teszi hozzá az évkönyv szerzői. Ezért célszerűnek tartanak egy központ létrehozását a vallási szélsőségek áldozatai számára.

Úgy vélik, egy ilyen központ létrehozása azért is hasznos, mert a nyilvános-

ság széles körű tájékoztatása, felvilágosítása mellett összefoghatja a számos hasonló, de mégiscsak egyéni esetként jelentkező problémát, és kellő jogi biztosítékot is nyújthat.

Az évkönyv jellemzi is ezeket a társadalomra veszélyes „vallási” szervezeteket. Mint olvasható, e szervezetek sajátos módszerekkel teszik vonzóvá az általuk hirdetett eszméiket – sikert, anyagi érvényesülést ígérnek.

Elsősorban a társadalomnak az a rétege fogékony ezekre az ajánlatokra, amely munkahelyi, magánéleti, beilleszkedési problémákkal küzd. A szervezetek célja, hogy az egyén fontosnak érezze magát, lelki és érzelmi függőség alakuljon ki az eszme és a „vallási” szervezet iránt; elhittetik a tagjaikkal, hogy az elítelt, a kiválasztottak csapatához tartoznak, és küldetésük „az emberiség megmentése”. Eközben fokozatosan szembefordítják őket a társadalommal, családjukkal, munkatársaikkal, majd az ellentétek szításával elmetszik a hozzájuk fűződő szálakat. „Ezzel kialakul a tagok közötti együvé tartozás élménye, hiszen ugyanazt élik át és gondolják, közös cél vezérli őket, ezért egyfajta biztonságban érzik magukat. Valójában teljes mértékű a befolyásoltságuk, kihasználásuk” – olvasható az NBH évkönyvében.

► MTI

Emlékezés a meggyilkolt érsekre

A kis közép-amerikai állam, El Salvador fővárosának, San Salvadornak a katedrálisában huszonöt évvel ezelőtt, papi szolgálata közben ölték meg a latin-amerikai felszabadítási teológia elkötelezett képviselőjét, Oscar Romero érseket. Március 24-én a fővárosban, valamint a zöld kontinens sok országában megem-

lékeztek a mártírhalált halt teológusról és főpapról.

A felszabadítási teológiának a mai napig sok követője van Latin-Amerikában, elsősorban a római katolikus egyházban, de protestáns felekezetekben is.

► San Salvador, RNS

Evangelikus Médiaműhely

Alberti, április 14–16.

A MEE Sajtóbizottsága és hetilapunk szerkesztősége ismételen várja azok jelentkezését, akik szívesen bekapcsolódnának az egyházi médiamunkába, illetőleg mindazokat, akik az elektronikus és az írott újságírás területén szeretnék felfrissíteni vagy elmélyíteni szakmai ismereteiket.

Ez alkalommal az internet használatának egyes kérdései – a gyülekezeti honlapok készítésével, az on-line kiadványok szerkesztésével kapcsolatos tudnivalók – állnak a középpontban, de nem hiányoznak a már hagyományos témák (szövegalkotás, nyelvhelyességi, helyesírási problémák) sem.

Regisztrációs díj: 2000 Ft, amely a helyszínen fizetendő.

Jelentkezési határidő: április 4.

A szervezők örömmel veszik, ha a leendő résztvevők a jelentkezéshez mellékelnek egy eddig még nem publikált, 3000 karakternél nem hosszabb írást (műfaji és tematikai kötöttség nincs) vagy néhány, az írott sajtó nyelvhasználatával kapcsolatos – nyelvhelyességi, helyesírási vagy egyéb – kérdést, amelyről szívesen hallanának a médiaműhelyen.

Jelentkezni Boda Zsuzsa szerkesztőségi titkárnál lehet az *Evangelikus Élet* szerkesztőségében (1085 Budapest, Üllői út 24., tel.: 1/317-1108, 20/824-5519) vagy a zsuzsa.boda@lutheran.hu e-mail címen.

A MEE Sajtóbizottsága nevében
FABINY TAMÁS elnök

Az EvÉlet szerkesztősége nevében
T. PINTÉR KÁROLY főszerkesztő

Három egyház közösen fordult az Alkotmánybírósághoz a költségvetési törvény miatt

► Közös beadványban fordult az Alkotmánybírósághoz a katolikus, a református és az evangélikus egyház múlt szerdán a 2005. évi költségvetési törvény egyes pontjai miatt. A három egyház megítélése szerint a parlament által elfogadott költségvetési törvény több helyen sérti a magyar alkotmányt, ezáltal hátrányos megkülönböztetés éri az egyházi fenntartású, közfeladatokat ellátó oktatási, szociális és egészségügyi intézményeket – olvasható a Magyar Távirati Irodához eljuttatott közleményükben.

A beadvány aláírói – Seregély István római katolikus érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke, Bölskei Gusztáv református püspök, zsinati elnök, illetve D. Székely Imre evangélikus elnök-püspök – a 2005. évi költségvetésről szóló törvény azon pontjainak megsemmisítését kérik, amelyek álláspontjuk szerint elentétesek az Alkotmány 60. paragrafusával, 67. paragrafusának 2. bekezdésével és 70/A paragrafusával.

Veres András, az MKPK titkára az MTI-nek elmondta: a vatikáni-magyar egyes bizottság múlt heti ülésén vártak arra, hogy egyrészt szó essen a miniszterelnök tavaly decemberi római látogatásáról, másrészt azokról a különböző ígéretekről, hogy az egyházzal kapcsolatos

nehézségeket próbálják orvosolni. Az ülésen kiderült, hogy a kormánynak nem áll szándékában módosítani a költségvetési törvényt, ezért az egyházaknak nem áll módjukban mást tenni, mint beadvánnyal fordulni az Alkotmánybírósághoz.

Az alkotmány 60. paragrafusa egyebek között kimondja, hogy a Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához. Ez a jog magába foglalja a vallás vagy más lelkiismereti meggyőződés szabad megválasztását vagy elfogadását és azt a szabadságot, hogy vallását és meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon akár egyénileg,

akár másokkal együttesen nyilvánosan vagy magánkörben nyilváníthatja vagy nyilváníthatja mellőzve, gyakorolhatja vagy taníthatja – folytatódik a szöveg, amely kitér arra is, hogy a Magyar Köztársaságban az egyház az államtól elválasztva működik.

A 67. paragrafus 2. bekezdése arról szól: a szülőket megilleti az a jog, hogy a gyermeküknek adandó nevelést megválasszák. A 70/A cikkely kimondja, hogy Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

Az embereknek az előbbieket szerinti bármilyen hátrányos megkülönböztetését a törvény szigorúan bünteti. A Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti – olvasható az alkotmányban.

► MTI

A magyar állam megsértette a Vatikánnal kötött szerződést

Országgyűlési képviselők beadványa az Alkotmánybíróság előtt

► A vatikáni szerződés megsértése, az egyházi iskolák ellehetetlenítése a költségvetési törvényben címmel hirdetett sajtótájékoztatót március 23-ra dr. Balsai István, dr. Salamon László, valamint dr. Semjén Zsolt parlamenti képviselő. A honatyák elmondták, hogy a nap folyamán beadványt juttatnak el az Alkotmánybírósághoz (AB). Megtudtuk, hogy a katolikus, a református és az evangélikus egyház ugyancsak az Alkotmánybírósághoz fordult.

A költségvetési és a közoktatási törvény bizonyos pontjai sértik a vatikáni szerződést – mondta a három honaty a sajtó munkatársainak az Országgyűlési irodaházában rendezett tájékoztatón. A parlamenti képviselők ezért a véleményük szerint legfajtyalóbb problémákat tizenhárom pontban összegezték, és írásban benyújtották az AB-hoz.

Mint ismeretes, a magyar állam a Horn Gyula vezette kabinet idején törvényerejű megállapodást kötött az Apostoli Szent-székekkel (1999. évi LXX. törvény). Egy ilyen nemzetközi, törvényben kihirdetett szerződést hazánk köteles betartani, belső törvényei azt nem „írhatják felül”. A vati-

káni szerződés megváltoztatására csak a Szentek és a magyar kormány közös megegyezése alapján lehet lehetőség.

„Kérésünk elsősorban a vatikáni szerződésre és így a római katolikus egyházra vonatkozik – hangsúlyozta Semjén Zsolt –, de mivel ez a megegyezés a többi felekezetet szintén érinti, ezért minden egyház közös ügye is egyben.” A politikai nyilatkozatában kiemelte, hogy képviselőtársaival nem többletjogokkal lépnek fel, mindössze csak azt kérik, hogy az érvényben lévő törvény értelmében az önkormányzatokhoz hasonló elbánásban legyen részük.

■ G. Zs.

Új házak a parttól száz méterre

Megkezdődött a MÖSZ Srí Lanka-i programjának újjáépítési szakasza

► Kilencvenegy családi ház felújítását, illetve teljes újjáépítését kezdte meg az elmúlt napokban a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet a Srí Lanka déli partján fekvő Polhena nevű településen. A Srí Lanka-i kormányzat döntése értelmében az új épületek biztonsági okokból a parttól minimum száz méteres távolságra épülhetnek csak föl.

Az építési munkálatok megkezdése előtt több száz helyi károsult bevonásával tisztították meg a települést a romoktól. A segélyprogram e különleges szakasza nemcsak az építkezés megkezdését készíti elő, de keresetbe is juttatja a károsult családokat. Az építkezések kivitelezésében helyi mérnökök és munkások vesznek részt.

A segélyprogram pontos koordinálásának elősegítése érdekében az ökumenikus segélyszervezet colombói humanitárius irodája mellett egy ideiglenes hivatalt is működtet a településen. Ezenkívül létrehozott egy helyi társadalmi testületet, ezáltal bevonva a segélyezetteket is a döntéshozatalba.

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet a családi házak felújítási, illetve újjáépítési programjai mellett közösségi épületek felújítását, pszichoszociális segítségnyújtást, valamint további jövedelemteremtő programokat (ilyen például a halászköz támogatása) lebonyolítását valósítja meg.

A háromezer lelket számláló településen több szakaszban összesen háromszáz lakóház felújítása, illetve újjáépítése fog megvalósulni az elkövetkező hónapokban a magyar segélyszervezet közreműködésével.

■ MÖSZ-info

A MÖSZ igazgatója, Lehel László evangélikus lelkész az egyik felújításra váró családi ház lakójával

A kopt művészet kincsei közlőről

Kiállítás a Szépművészeti Múzeumban

► **Csontfaragványok, bronz olajlám-pás, ikonok, famennyezet-töredékek: mindezek a tárgyak – és persze számos más is – együtt láthatók a budapesti Szépművészeti Múzeum legújabb, A fáraók után – A kopt művészet kincsei Egyiptomból című kiállításán. A tárlat anyaga a Krisztus utáni 1–8. századból származik.**

Kellett egy kis idő, amíg a szem megszokta a kiállítási tárgyak megóvása érdekében szükséges félmohályt, és kétszázhat kisebb-nagyobb műkincsen keresztül a látogató elé tárulhatott Egyiptom eddig ismeretlen arca. Ismeretlen ez az arc, hiszen legtöbbszörnek Egyiptomról a Nílus, a fáraók és a piramisok jutnak eszébe. A kutató régészek hosszú ideig hasonlóképpen elsősorban a fáraók korabeli leleteket keresték, a későbbi követő korok tárgyi emlékeivel nem foglalkoztak. A budapesti kiállítás éppen ezt az időszakot, Egyiptom késő antik és kora bizánci – hagyományos nevének kopt – művészetét mutatja be. Anyagát a kairói Kopt Múzeumból, az alexandriai Görög–Római Múzeumból, az Alexandriai Nemzeti Múzeumból, valamint a budapesti Szépművészeti, illetve Iparművészeti Múzeum kopt műtár-

gyai közül válogatták össze többéves kutatómunkával.

A tárlat három nagy, összefüggő egységből áll. Az első a 2–4. századból származó építészeti faragványokat, textileket, ember- és állatalakokat ábrázoló csontfaragványokat és díszes agyagedényeket tartalmaz. A második rész 4–6. századi műveket mutat be. A kőből, fából, csontból készült faragványok, festett famennyezetek töredékei, bronzedények és remekművű szövetek a korabeli „elit” lakóhelyének pompáját érzékeltetik.

A harmadik egység az egyiptomi keresztény művészet kialakulásáról és 5–8. századi korszakáról ad képet. Itt látható a tárlat szenzációja is, egy két oldalán festett, körmeneteken használt hatodik századi ikon.

Március 23-án délután a Mindentudás

Fritztöredék szüreti jelenettel

Egyeteme klubjának jóvoltából egyiptológushallgatók álltak tárlatvezetőként a látogatók rendelkezésére. Este Török László akadémikus, a tárlat főkurátora, valamint Radnóti Sándor egyetemi tanár beszélgetésének köszönhetően ki-ki még alaposabban tájékozódhatott a kopt művészet és kultúra világában.

A fáraók után – A kopt művészet kincsei Egyiptomból című tárlat május 18-ig tekinthető meg a Szépművészeti Múzeumban (1146 Budapest, Dózsa György út 41.). Nyitva tartás: keddtől vasárnapig 10 és 17 óra között. A kiállított tárgyak közötti jobb eligazodáshoz ajánlatos beszerezni a múzeum boltjában kapható katalógust vagy ismertetőfüzetet, illetve igénybe venni a tárlatvezetést.

■ – GAZDAG –

Ünnepi bemutató az Evangélium Színházban

Németh László: Nagy család

„De akármilyen szép a család, jelentős a mű, legcsodálatosabb közös alkotásunk mégis: a viszonyunk (...), egy kapcsolat erejét, gyengéjét nem az mutatja meg, hogy mennyire rángatják, hanem hogy mekkora rángatás nem képes elszakítani.”

Németh László, számos történelmi dráma írója nyitott szemmel és lélekkel látja és éli át a háború utáni évek, az úgynevezett kibontakozás okozta mindennapi társadalmi drámákat. Egy kis család életén át ad betekintést a hatvanas évek sokszor kétségeivel vagy éppen titkolt fájdalommal teli, nehéz útkeresésébe. Útkeresésbe, melynek segítője, összetartó ereje a nő, az összeroskadást legyőzni akaró (kényszerűl!) feleség, anya...

Feledhetetlen pillanat a nyitójelenet, amikor a munkából fáradtan, nehéz bevásárlótaskával hazatérő Kata asszony – feleség és anya – a székre roskad, de alig veti le a cipőjét, kislánya máris hozza a sürgősen vasalni való ruhát, cseng a telefon, jön a gondnok a fizetnivalóért, és közben vacsorát kell készíteni a családnak... Vajda Márta kitűnő alakításában a zsúfolt nézőtérrel ülők közül sokan magukra ismernek – felszisszennek vagy elmosolyodnak. Mindez előrevetíti a következő történéseket, a mindannyiunk számára ismert képeket a közelmúltból (?): vacsora közben a mindennapi események megbeszélése, generációs vita az apa és a fiú (Kárpáti Tibor és Szabó Péter) között, a testvérek közötti ellentét, némi ösztönzéssel telítve (Vica szerepét Juhász Mónika játssza), mely már-már durvaságba torkollik... A kedves egykori tanár úr (Bitskey Tibor Kossuth-díjas érdemes művész alakítja) – akit az anya elbeszéléséből és rajongása által a családtagok, a barátok mint az igazi tanár példaképét ismernek meg – váratlan megjelenésével mindenkor a nyugalmat teremti meg. Néha csak egy mozdulatával, más-

kor egy csendes mosolyával... Jól ismeri a kis családot, de közlőről ismeri a háború hozta idők mélységeit is.

Sokszor fogadja nevetés Klára (Szoboszlai Éva) segéd-házfelügyelő munka közbeni bohókás jeleneteit, mozdulatait, pedig viselkedését csak a messziről idekerült, nagyon is más világban élő nő, a fiatal apáca kényszerű helykeresése, tisztaságának, hitének megóvása motiválja. Megalázottságában talán ezért is tud halk, belülről jövő szavaival oly megdöbbenést vagy éppen átélést kiváltani változó érzelmű környezetéből.

Németh László nagy családjának köszönhetően jól ismeri a női lélek titkait, a dolgozó nő sorsát, kiszolgáltatottságát éppen úgy, mint a női önfeláldozást, a családjának hittel teli közösségi összetartó erejét. Számos regénye, drámája tanúskodik erről. Nem véletlen, hogy a veszprémi Petőfi Színház 1963 októberében oly nagy sikerrel mutatta be a Nagy család első részét. Az érdeklődés és a nagy siker ma is változatlan. Az elszomorított csak az – s ezt ki is kell mondanunk – hogy az író témaválasztása, jobbitásra törekvése ma is időszerű. Sok megértésre, összetartásra, régi példák felemlítésére van szükség, hogy a kis és nagy család – belső és külső támogatással – megtalálják azt az összetartó erőt, melegséget, melyre nagyszüleink oly szeretettel emlékeznek vissza. Ebben nyújt nagy segítséget áldozatos munkával az Evangélium Színház Udvaros Béla rendező fardhatatlan vezetésével, ötletgazdagságával, illetve művészgárdájával, melynek tagjai a kisebb szerepek alakítóiként is mindig nyújtanak feledhetetlen pillanatokot, mint Melis Gábor, Mészáros Szilvia, Milka Julianna, Gyurin Zsolt, Rácz Géza és Medgyessy Pál. Az előadás díszlet- és jelmeztervezője Huros Anna Mária.

■ SCHELDEN PÁLMA

Vajda Márta és Bitskey Tibor

FOTO: MÉSZAROS ISTVÁN

Két híres könyv új fordításban

Széljegyzet Selma Lagerlöf-ről

► **Minden bizonnyal sokan ingatnák tanácstalanul a fejüket, ha megkérdeznék tőlük, ki volt Selma Lagerlöf (1858–1940), akinek két könyve – a Krisztus-legendák és Az Antikrisztus csodái – most új fordításban jelenik meg a magyar könyvpiacra. Ritkán esik szó napjainkban az egykor oly híres Nobel-díjas íróról és alkotásairól, így őszintén örülünk, hogy e művei most ismét olvashatók – Tóth Sándor fordításában – magyarul. Hiszen az író nő nemcsak Isten-kereső embertársunk, hanem a Teremtő alkotásaira rácsodálkozó, a keresztény szeretetet nyíltan hirdető evangélikus testvérünk is volt.**

Szavai nyomán hatalmas fenyőerdők, kristálytisza folyók és tavak elevenednek meg előttünk. A műfaj, amelyben írt – az úgynevezett saga – nálunk alig ismert: egyszerre ősi monda, keresztény legenda és gyermekmese felnőtteknek. Lagerlöf, a tanítónő nem úgy mesél, mint Andersen, nem olyan komor, mint Ibsen, nem olyan bonyolult, mint Strindberg. Tud nagyon komoly is lenni, de a Krisztus-legendákban például észrevételi, hogy még a kimúlt kutyának is szép a fogsora. Egyszerűen ír, mégis áradóan, magával ragad a mondanivalója.

Selma Lagerlöf a messze Észak, Svédország szülője volt, de bejárta Itáliát, lenyűgözte őt Európa déli fele; elutazott a Szentföldre, hogy anyagot gyűjtessen írásaihoz. Sohasem feledte azonban Värmlandot, ezt a romantikus, kedves vidéket, dallamosan beszélő népét, a visszavásárolt tanyát, a marbackai házat, ahol szívesen tartózkodott. (Ennek kertjében, nagy fák árnyékában alussza örök álmát.) Lagerlöf doktorátust szerzett, a Svéd Akadémia tagja volt (a híres tizennyolcak akadémiaja ez, a nevezetes Aderton), de nem tudósokodott: pártatlan naivitással, szinte gyermekien tudott fogalmazni. Állatmeséi is megragadóak, az olvasók magukra ismerhetnek egyes állattörténetek szereplőiben.

Diákkoromban hallottam itthon, hogy az író nő is katolizált, mint a 19–20. század fordulóján többen az írók, művészek, svéd, norvég és dán értelmiségiek közül. Ez a hír azonban téves. 1969 késő őszén meglátogathattam a marbackai Lagerlöf-emlékházat. Az ottani írók-

ból, emlékekből, képekből és az idegenvezető szavaiból megbizonyosodhattam arról, hogy megmaradt evangélikusnak. Nem véletlen, hogy Nathan Söderblom svéd érsek felkérésére ő volt az egyik előadó az 1925-ös stockholmi ökumenikus konferencián, amely a 20. század egységmozgalmának egyik fontos kiindulópontja. A konferencián a sok neves előadó között csupán két nő szerepelt: dr. Elsa Brändström, a „szibériai angyal”, akinek sok éhező orosz köszönhette életét a '20-as évek éhínsége idején, és Selma Lagerlöf, az akkor már híres író.

Lagerlöf a kezemből tartott program szerint 1925. augusztus 26-án, szerdán este kilenc órakor beszélt. Előadásának címe A keresztény szeretet népeket kiengesztelő hatalma volt. (Söderblom naplója az előadás teljes szövegét közli; irónőhöz méltóan történetekkel illusztrálja mondanivalóját.) Az első világháború után megmaradt európai népeket a tengeri katasztrófában megmenekült utasokhoz hasonlítja, akiknek élete megmaradt, szinte másodsor születtek, és most már be kell bizonyítaniuk, hogy nemcsak meghalni lehet könnyen, hanem szépen, békében élni is. Előadását így fejezte be: „Isten megáldhatja az egységre törekvést az emberek és népek közt (...), ez lenne a legszebb fejlődés világunkban, a még jómódúak segítenének a kifosztottakon, a szerencsések a szerencsétleneken. Halljuk meg hívásukat a békességre hívó szót, és mögöttünk a háborúval végre egységre törekedjünk. Higgyük, hogy lehetséges az egység volt ellenségek között, evangélikusok és reformátusok, protestánsok és ortodoxok, görögök és rómaiak, keresztények és nem keresztények között, földünk minden népe között.” (Érdekes, hogy e konferenciáról szívesen emlékezett meg II. János Pál pápa svédországi látogatásakor 1989 májusában, és elismerte, hogy a svéd reformáció nem törte meg az egyház katolicitását, történelmi folyamatosságát. Később Uppsalában, a dómban kijelentette, hogy svéd tapasztalatai után újra kell gondolnia az úrvacsorai közösség ügyét.)

Selma Lagerlöf neve sokaknak talán csupán egy – Magyarországon is vetített – rajzfilmmel, a Nils Holgersson csodálatos utazásával kapcsolatban jut eszükbe, pedig az író nő a „magas” irodalom jelentős alkotója, kiváló művek szerzője, aki 1909-ben az első nőként kapta meg az irodalmi Nobel-díjat. Első regénye, a

Gösta Berling története a svéd újrromantika legnépszerűbb alkotása lett. Az Antikrisztus csodái című regénye teológiailag is értekelhető, hiszen szemléltetése lehet annak, hogy az Antikrisztus mindent meg tud adni, amire az embernek szüksége van, kivéve a bűnbocsánatot. Szinte prófétai hang ez a későbbi diktatúrákra utalva. A Jeruzsálem című regény egy különös szekta – egy Szentföldet is megjárt rajongó svéd csoport – életét mutatja be.

A Krisztus-legendák című könyv régi kiadásban is sokak számára ismerős lehet; van, aki úgy olvasta, mint az evangéliumi történetek kiegészítését. Megjelent magyarul is több novellája, némelyik evangélikus parókian játszódik – ez különben nem ritka jelenség a 20. század svéd irodalmában, filmművészetében. Papok és tanítók, éneklő, mesélő, kedves emberek, egy letűnt nemesi világ itt maradt alakjai – mindez a magyar olvasókat Mikszáthra, Krúdyra, egyesek szerint Jókaira emlékeztetheti, írói páratlan-ságában is. Lagerlöf írt kísértettörténeteket is, ahogyan ez Északon vagy Nagy-Britanniában szokásos, hadd borzongjanak az erre fogékony emberek. És írt olyan gyermekmeséket, amelyek a mi olvasóinkat is Britt Hallquist műveire emlékeztethetik. (Ez utóbbi író egy kis gyűjteményében A Paradicsom bejáratánál – Vid Paradisets port – címmel verseket és meséket tett közzé angol, francia, német, zsidó, dán, belga, finn, norvég, indiai íróktól, illetve középkori és kortárs irodalmi ritkaságokat, rövid olvasmányokat, feledhetetlen irodalmi gyöngyszemeket.)

Selma Lagerlöföt Knut Hamsun kortársaként szokták emlegetni, akire Dosztojevskij éppúgy hatott, mint az európai irodalom más nagy alakjai, illetve honfitársai, Ibsen és Björnson. Mégis, ez a vándor író egészen más alkatú, néhol kultúraellenes, máshol városellenes, nyugtalan szerző. Írásai sokak szerint a „fehér irodalomhoz” tartoznak, régi svéd lány-szobákba való, mert szinte túlságosan sok mindaz a jószág és a szeretet, amely tükröződik bennük.

Örömmel vesszük kézbe a magyar fordító munkáját. (Egyébként Tóth Sándornak a fordítással kapcsolatos írása az Új Ember március 20-i számában olvasható.) Őszintén kíváncsiak vagyunk, miként tudja visszaadni az író nő szép, veretes, hangulatos sorait mai magyar nyelven.

■ ID. HAFENSCHER KÁROLY

Evangélium Színház

Duna Palota (Budapest V., Zrínyi u. 5.)
előadása

Németh László: Nagy család

Dráma két részben

Történik az 1960-as években Budapesten

Díszlet- és jelmeztervező: Huros Anna Mária
Rendező: Udvaros Béla

További előadások: április 2., 9., 16., 23.: este 7 óra;
április 3., 10., 17., 30.: délután 4 óra

Jegyárúsítás mindennap az 1/250-5338-as telefonszámon, valamint hétfő, szerda, péntek délután 14 és 18 óra között a Duna Palota portáján: 1/235-5500
Helyárak: 1800, 1400, 1200 Ft

Húsvéti hírszötte a Mag

Jeruzsálemi zarándoklat

Az utóbbi években megszokott-hoz képest idén több látogatót vonzott a nagypénteken szokásos keresztútjárás Jeruzsálemben a fokozott érdeklődés részben talán annak tudható be, hogy viszonylag nyugalmas volt az elmúlt időszak a Közel-Keleten. Több száz keresztény zarándok ment végig az ünnep alkalmából Krisztus szenvedésének állomásain (stációin). Az egyházi dalokat éneklő hívők közül többen nehéz fakeresztet vettek a vállukra, mások töviskoronát viseltek a fejükön az el-Allmári iskolától a Via Dolorosán át a Jézus sírját rejtő, Szent Sír-bazilikához vezető úton.

A hagyományörző menetet kisebb közjáték zavarta meg. Muszlim földművesek az egyik stációnál nem akarták átengedni a keresztényeket, s csak izraeli katonákkal folytatott heves szóváltás után tértek jobb belátásra.

A keresztútjárás résztvevőinek és a báméskodóknak a létszáma ugyan nem érte el a 2000-ben kitört palesztin felkelés előttit, a jeruzsálemi óváros muszlim kereskedői azonban így sem panaszkodhattak. Sok keresztény palesztin ugyanakkor nem jöhett az ünnepnapon Jeruzsálembé, mert Izrael a zsidó purimünnep miatt lezárta a gázai övezeti és ciszjordániai átkelőket.

Kubai körmenetek

A szocialista korszakot is magába foglaló utóbbi kétszáz esztendő után a hatóságok először engedélyezték az idén Kubában a keresztény nagyhét péntekén a körmeneteket – írta havannai jelentésre hivatkozva a mexikói *La Jornada*.

Mára a feledés homályába merült, hogy a 19. század elején pontosan miért tiltották meg a Krisztus szenvedéseinek stációira emlékező keresztútjárásokat. A *Fidel Castro* vezette kormányzat mindenestre ezúttal egy történelmi időre visszamenő tiltást oldott fel.

„Az elmúlt esztendőben a katolikus parókiák külön-külön kérvényezték a körmenetek engedélyezését, eddig sikertelenül. Ebben az évben a havannai történelmi városközponthoz tartozó összes egyházközség kérelmet nyújtott be, eredménnyel” – olvasható a mexikói lapban *Juan*

Miguel atyának, a havannai *Cristo del Buen Viaje* (Jó utunk Krisztus) plébánia vezetőjének nyilatkozata.

Nagypénteken ebből az óhavannai templomból indultak el a hívek a világörökség részét képező városrész keresztutcainál elhelyezett 14 fakereszt által jelzett úton.

Nemcsak Havannában, hanem öt megyében is – a tizen-négy közül – tarthattak körmeneteket. Mint a *La Jornada* tudósításában írja: a katolikus egyház és a forradalmi kormányzat között kialakult feszültségek miatt a hatvanas években betiltották Kubában az egyházi szertartásokat. Enyhítéseket 1997-ben, egy esztendővel *II. János Pál* pápa látogatását megelőzően vezettek be. A keresztútjárás – vagyis a körmenetet – azonban ebben az évben engedélyezték először.

Önkéntesek a kereszten

A katolikus többségű Fülöp-szigeteken tizenhét önkéntes feszített keresztre pénteken a hagyományos cutudi ceremónián, amely véres realizmussal idézi fel Krisztus passióját.

A nagypénteki zarándoklaton a jelölteket római centurióknak öltözött színészek kísérték a két kilométeres földúton a kegyetlen szertartás színhelyéül szolgáló rizsföldre. A negyvenöt éves *Ruben Enaje* volt az első jelentkező: több száz sűrűn fényképező turista örökölte meg, amint tizen-tíz szögekkel a keresztre szögezték lábfejét és tenyerét, miközben kissé távolabb zarándokkok tucaitja korbácsolták magukat üvegcserepes szíjakkal.

A fájdalomtól eltorzult arcú megfeszített mintegy tíz percig maradt a keresztfán, majd elszállították a legközelebbi kórház ambulanciájára. A fővárostól, Manilától mintegy hetven kilométerre délre fekvő San Pedro Cutud faluban idén rendezték meg tizenkilencedszer a zarándoklatot és a véres passiót.

Cutudban további tíz önkéntest feszítettek meg keresztre, a szomszédos Santa Lucia faluban pedig további hatot – köztük egy nőt, a harmincéves *Mary Jane Mamangont* is. Ő elájult, amikor a húsába hatoltak a szögek, orvosok részesítették elsősegélyben.

A ceremóniát már kora reggel megkezdődött Cutudban. Álarcos, meztelen felső-

testű fiatal férfiak gyűltek össze a falu utcáin, a szervezők pedig üvegcserepekkel teletűzdelt fátáblákat törtek el a hátukon, amelyből rögtön kiserkent a vér. A vezeclők – akik az önsanyargatással hálát akarnak adni Istennek, amiért őket vagy valamely közeli rokonukat meggyógyította egy betegségből, vagy megmentette a bajban – ezután csoportosan járták a falut, addig ostromozva a hátukat, amíg arról eltűnt az összefüggő bőrfelület.

A Fülöp-szigeteki katolikus egyház hivatalosan elítéli a szertartást, de ez nem csillapítja a fanatikusok önsanyargató buzgalmát. *Oscar Cruz* Fülöp-szigeteki bíboros a héten megtartott püspöki konferencia után kijelentette, hogy az ilyen szélsőséges vezeclékek ideje lejárt, és felszólította a hívőket, hogy hagyjanak fel az önkéntes megfeszítésekkel és az önostorozással. Cutud falu polgármestere azonban azt mondta: „Nem tudjuk megakadályozni az embereket abban, amit tesznek, vagy abban, hogy nézzék.”

Az állami hatóságok szintén ellenzik a gyakorlatot, ez azonban nem akadályozta meg Luzon sziget rendőrőrnökeit, hogy kijelentsék: azokat a rendőröket, akik súlyos függelemsértést követnek el, csak akkor mentik fel a következmények alól, ha önkéntesen megfeszítetik magukat.

A Fülöp-szigetek 84 millió lakosának 80 százaléka katolikus.

II. János Pál jelenlétében olvasták fel húsvéti üzenetét

Vatikánváros, 2005. március 27., vasárnap

Békét kért a világnak, elsősorban a Közel-Keletnek és Afrikának húsvéti üzenetében *II. János Pál* pápa, aki képtelen volt megszólalni urbi et orbi áldásánál.

A pápa déltájban, a vatikáni mise végén jelent meg lakosztálya ablakában csaknem 13 percre, amíg *Angelo Sodano* bíboros felolvasta húsvéti üzenetét. Karol Wojtyła meg akart szólalni húsvéti áldása kapcsán – a mikrofont is elébe helyezték –, de beteg, műtött torkából csak hörgések törtek fel, így újólág némán osztott áldást. Az egyházfő számára láthatóan nagy szenvedést, komoly nehézséget jelentett a húsvétvasárnapi nyilvános szereplés, köhögési rohamok fogták el, légzési nehézségei és más fájdalmi erőteljesen látszottak arcán és keze mozgásán is.

A húsvétvasárnapi misét a pápa nevében *Angelo Sodano* bíboros, vatikáni államtitkár mutatta be a vatikáni bazilika előtti Szent Péter téren, ahol a borús, esőre hajló idő ellenére is több tízezer zarándok és turista gyűlt össze, hogy apostoli palotája ablakában megpillanthassa *II. János Pált*. Délre, a pápa megjelenésére a nap is kisütött Rómában, s a bazilika előtti tömeg százezresre nőtt.

Az egyházfő az utóbbi hónapokban szinte folyamatosan betegeskedik, legutóbb február 24-én került – immár tizedszer – a római Gemelli klinikára, ahol még aznap este gégemetszést hajtottak végre rajta. A pápa mintegy három hete tudott néhány üdvözlő szót mondani nyilvános híveinek, s noha aznap elhagyta a kórházat és visszatért apostoli palotájába, egészségi állapota, nyilvánvaló gyengesége és a gyógyulási folyamatról szóló hivatalos tájékoztatás

elmaradása változatlanul növekvő aggodalomra ad okot az olasz sajtóban.

A nagypénteki keresztúti ájtatosság forgatókönyvével ellentétben a vasárnapi mise alatt egyszer sem mutatták *II. János Pál* pápát, noha a lakosztálya ablakában kitett pápai címer jelezte, hogy a szertartás végén, az urbi et orbi áldásnál megjelenik a nyilvánosság előtt.

A húsvétvasárnapi vatikáni szentmisét 74 ország 104 tévécsatornája közvetítette. A nagypénteki, a Colosseumnál rendezett keresztúti ájtatosságot 54 tévéállomás sugározta 39 országban. Itáliában 4,5 millióan nézték a via crucist tévékészülékükön, az utóbbi évtizedben nem volt ily alacsony a keresztúti ájtatosság olaszországi nézettsége.

A pápa húsvéti urbi et orbi üzenetét a vatikáni mise végével szintén *Angelo Sodano* bíboros olvasta fel. A katolikus egyházfő Jézus Krisztus feltámadásának ünnepére emlékeztette a világ keresztényeit, s az oltári-szentség jelentőségét emelte ki.

II. János Pál Isten segítségét kérte a béke megteremtéséhez a Földön, amelyre annyi ártatlan áldozat vére folyik, s külön is megemlítette a Közel-Kelet és Afrika országait, ahol változatlanul rengeteg vért ontanak ki. Békét kért az egész világnak, amelyet változatlanul fenyeget a testvérháború veszélye, nagylelkű szolidaritást az éhségtől, szegénységtől és halálos járványoktól, illetve természeti katasztrófáktól pusztuló és szenvedő tömegekkel.

Húsvéti üzenetében végezteszül a pápa az Úr segítségét kérte, hogy a népek gazdasági haladása ne homályosítsa el soha a társadalom nyelvéget alkotó szellemi értékeket.

Vatikáni kupolamászó

Zavart elméjű férfi mászott fel szombat délután a római Szent Péter-székesegyház kupolájára. A negyvenes éveiben járó férfi azt követelte, hogy személyesen adhasson át *II. János Pál* pápának egy üzenetet, amelyben az árvák javát szolgáló nemzeti lottó megszervezésére kéri a katolikus egyházfőt. A sötét dzsekit és farmernadrágot viselő ember a turistákkal együtt ment fel a kupolába, és a csúcs közelében átmászott a kilátóterasz korlátján, amelyhez egy kötéllel erősítette oda magát.

Eleinte úgy tűnt, hogy a mély-

be akarja vetni magát, s ezért többben – köztük egy püspök – szóba elegyedtek vele, hogy megpróbálják lebeszélni tervéről, miközben a tűzoltóság elővigyázatossági intézkedéseket tett az öngyilkosság megakadályozására. Végül késő délután, óráig tartó huzavona után a tűzoltóknak sikerült a korlát mögül elkapniuk és biztonságba helyezniük a húsvéti zarándokokkal teli Szent Péter téren, a kezdeményező keltő embert. A kupolamászóval tárgyaló tűzoltók egyike elmondta, hogy az abruzzói férfi már ismert mentá-lis problémáiról.

„II. János Pál-csúcs”

Olaszország középső részében egy hegycsúcsot *II. János Pál* pápáról, a síelés és a turisztika lelkes hívéiről neveztek el – közölte szerdán az indítványt előterjesztő csoport. A társaság már minden engedélyt beszerzett ahhoz, hogy az Appenninek legmagasabb hegycsúcsát, a Gran Sasso május 18-án, *II. János Pál*

85. születésnapján a pápáról nevezzék el.

II. János Pál többször is járt az Abruzzókban; olyankor mindig nagy tömeg tett hitet mély vallásszáma mellett, és üdvözölte az egyházfőt – jelentette ki *Luigi Lombardo* milánói egyetemi tanár, a kezdeményező csoport tagja.

Békét ígért a jeruzsálemi latin pátriárka

Egyebek mellett a palesztinok béke melletti, új keletű elkötelezettségéről beszélt a vasárnap bemutatott húsvéti misén Jeruzsálem latin pátriárkája. *Michel Szabbah* a közel-keleti megbékélés új szakaszáról prédikált a Szent Sír-bazilikában összegyűlt több száz zarándok és helybéli keresztény előtt, akik imádsággal és hálaadó énekekkel ünnepelték a húsvétvasárnapot Jeruzsálem – keresztény hívők számára – szent helyein. A pátriárka szavai szerint a palesztinokban megvan a szándék „a békére, s az erőszak valamennyi formájának elutasítására”.

Most, hogy a palesztinok lemondtak az erőszakról, Izraelnek „nincs többé mentsége arra, hogy nem tanúsít igazságosságot, s nem vesz tudomást arról, hogy a (palesztin) nép elnyomás alatt szenved” – mondta a palesztin pátriárka a misén, amely latin és arab nyelven hangzott el.

A jeruzsálemi latin pátriárka az Izraelben és a palesztin területeken élő római katolikusok egyházi vezetője. A térségben a keresztény arabok közül kerül ki a legtöbb katolikus.

Nyáriás húsvétot ünnepelnek az idén az ortodoxok

Az ortodox keresztények idén május elsején ünneplik a húsvétot. A magyarázat: az ortodoxok a Julianus-naptár szerint tartják az ünnepet, amely az első tavaszi teliholdat követő első vasárnapra esik. Mivel pedig a Julianus-naptár szerint a tavasz nem március 21-én, hanem – a Nyugaton meghonosodott Gergely-naptárhoz képest – 13 nappal később kezdődik, idén május elsején lesz az ortodox húsvétvasárnap.

„Újból és újból el kell ezt magyaráznom a nyugatiaknak, de szívesen teszem. Nyári ünnepség lesz, már előre örülök” – mondja a hatvankilenc éves *Szteliosz* atya, az athéni Agiosz Dimitriosz-templom ortodox papja.

A keleti egyházi hagyományoknak megfelelően az ortodox keresztények nagyobb pompával ünneplik meg a húsvétot; úgy, ahogyan a nyugati keresztények karácsonykor ünnepelnek.

Nagycsütörtökön celebrálják az ortodoxok egyik leghosszabb – csaknem négy órán át tartó – szentmiséjét. Nagypénteken körmenetben vonulnak végig az utcákon. Húsvét idején még azok is elmennek templomba, akik különben az ortodoxiát pusztán hagyományként tartják.

A szigorúan vallásosok negyven nappal húsvét előtt kezdene el böjtölni, a többség azon-

ban csak nagyhéten tartja a böjtöt úgy, hogy a hét első három napján nem fogyaszt húst. Nagycsütörtöktől azután a legtöbb görög és ciprusi ortodox már olajat sem fogyaszt, nagypénteken pedig országszerte jóformán semmi olyan nem kerül az asztalra, aminek bármilyen köze lenne az élvezetekhez.

Nagyszombaton éjfélkor Krisztus feltámadását ünneplik az ortodox templomokban. Húsvétvasárnap nyárson sült bárányhúst esznek, és vörösbort isznak hozzá. Minden arra járó idegent megvendégelnek, mert az évnek azon a napján senki sem maradhat magára.

Az ortodox hagyomány is ismeri a húsvéti tojást. Ellentétben azonban a Nyugattal, nem rejtik el a tojásokat, hogy a gyermekek megkeressék őket, hanem koccintanak velük. A többnyire pirosra festett, keményre főzött húsvéti tojások ott sorakoznak a terített asztalokon. A tojás lekerekített felének „hátsó”, a hegyes felének „orr” a neve. Orr az orral, hátsó a hátsóval koccint, s akinek ép marad a tojása, az a néphit szerint szerencsés lesz. Ajánlatos azonban óvatosságnak lenni, mert csalogók is akadnak, akik fából készült festett tojásokat csempésznek az asztalokra, hogy ők vihessek el a pálmát.

Magyar Távíratí Iroda jelentéseiből

Westminster érseke a náci fajegészségügyi politikájához hasonlította az abortuszt

A náci Németország faji alapú egészségpolitikájához hasonló veszélyeket rejt a nagy-britanniai abortuszgyakorlat – írta vasárnap közölt húsvéti üzenetében az angol-walesi katolikus egyház legfőbb vallási vezetője.

Cormac Murphy-O'Connor, Westminster érseke a *The Sunday Telegraph*-ban azt írta: az a „rettentetes igazság, hogy az erősek határozatlan a gyengék sorsáról (...)”, így emberi lények esközé válnak más emberi lények kezében.

Murphy-O'Connor szerint „ez az eugenetika (a faji kiválasztáson alapuló egészségpolitika) útja, és a német történelemből tudjuk, hogy ez az út hova vezet”.

A brit katolikus egyházi főméltóság szerint Nagy-Britannia már rálépett erre az útra, hiszen „mi mást jelenthet az abortusztörvény életbe léptetése a terhesség megkezdésétől kezdve az embriók szelektálása nemük és genetikai adottságaik alapján?”

A katolikus érsek ez utóbbi félmondatával a brit parlament tudományos és technikai bizottságának azon minapi ajánlására utalt, amely szerint a szülők a jövőben törvényesen kiválaszthatnák a mesterséges táplálásának megvonásáról hozott bírósági döntést.

A *The Sunday Telegraph* – a legnagyobb brit konzervatív vasárnapi lap – kommentálja szerint az 1967-ben kelt brit abortusztörvény hatálybalépése óta hatmillió művi terhességmegszakítást végeztek el Nagy-Britanniában, csaknem pontosan annyit,

ahány zsidó a holokausztban elpusztult. A lap szerint jöhethet Cormac Murphy-O'Connor kerülte a holokauszt megemlézését, és gondot fordít a brit katolikus és zsidó közösség jó kapcsolatainak fenntartására, a húsvéti üzenetében foglaltak valószínűleg ellenérzéseket keltenek a zsidóság körében.

Jonathan Romain rabbi, a brit reformzsinagógai közösség szóvivője a *The Sunday Telegraph*-nak azt mondta, „bizonyos mértékig álnokság volt” az érsek részéről a hatmillió áldozat képi eszközeinek felhasználása.

Murphy-O'Connor húsvéti írásában mindazonáltal a vételeknek védelmének társadalmi kötelemére hívta fel a figyelmet mind az abortusz kérdésének taglalásával, mind azzal, hogy alig burkoltan és erőteljesen bírálta az agykárosult amerikai nő, Terri Schiavo mesterséges táplálásának megvonásáról hozott bírósági döntést.

Az érsek szerint Schiavót „éppen most éhezteszik halálra”, mert más emberek úgy vélik, hogy „az ő életét nem érdemes tovább élni; hagyni kell, hogy a természet bevégezze munkáját”. A brit katolikusok vezetője azonban felteszi a kérdést: mi a természetes abban, „ha valakit hagynak éhen halni (...)”; a csecsemők és sok idős ember élelmezése is másoktól függ, akkor az ő életük is kevesebbet ér?

Az írás e gondolati sor kifejtésével jut el arra a következtetésre, hogy – amint az abortusz esetében is – „az erősek határoznak a gyengék sorsáról”.

A skót anglikánok elfogadják a meleg papokat

Skócia anglikán püspökei közölték, hogy nem ellenzik gyakorló homoszexuálisok pappá szentelését és egyenmű párok egyházi szentségeiben részesítését sem.

A katolikus többségű Skóciában negyvenöt éves hívtó számú első ízben foglalt állást a kérdésben, és – szembefordulva az angliai anyaegyházzal – egyértelműen az észak-amerikai liberális szárnyat erősíti a mélyen megosztott anglikán világ-unió belül.

„Azt a körülményt, hogy valaki meghitt viszonyban él saját nemének egy tagjával, a Skót Epizkopális (anglikán) Egyház soha nem tekintette akadálynak a lelképásztori tiszttség betöltésé-

ben” – hangoztatja az egyház internetes honlapján a múlt héten váratlanul megjelent közlemény. A skótok arra reagáltak, hogy a világ anglikán püspökei február 25-i értekezletükön egy tavaly felszentelt amerikai meleg püspök kinevezésének visszavonását és a meleg párokat megáldó kanadai gyakorlat beszüntetését követelték.

Az egyházzsákadás megakadályozása céljából az észak-amerikai anglikánok jövő évi tartó moratóriumot hirdettek további meleg püspökök felszentelésére, sokak szerint azonban olyan nagy az ellentét a konzervatív és a liberális szárny között, hogy a zsákadás elkerülhetetlen lesz.

Hit és ész kongresszus

A Hit és ész című pápai enciklikával összefüggésben természettudományos kérdéseket vitatnak meg a Magyar Pax Romana 47. kongresszusának résztvevői Győrött március 30. és április 2. között. A konferencia két természettudományos kérdéskört vesz górcső alá. Az egyik a világegyetem eredete, a másik az élet keletkezése és fejlődése az emberi tudat megjelenéséig – mondta a civil tömörülés vezetője. A kongresszus szervezői azt várják, hogy az előadásokból körvonalazódik, miként kezeli a teológia az új természettudományos felismeréseket.

Terri Schiavo „kérdéses állapota”

Washington, 2005. március 24., csütörtök

A területileg illetékes atlantai szövetségi fellebbviteli bíróság múlt szerdán kétszer is elutasította Terri Schiavo szüleinek azt a kérelmét, hogy rendeljék el agykárosult lányuk pénteken beszüntetett mesterséges táplálásának felújítását. A bíróság háromtagú tanácsa – két voks-sal egy ellenében – szerdára virradó éjszaka mondott nemet a beadványra, megerősítve a tampaiai szövetségi bíró előző napi elutasító határozatát. Mary és Bob Schindler ügyvédei ezután sürgősséggel kérelmeztek, hogy az egész – tizenkét tagú – bírói testület döntsön a fellebbezésükről, de ezt a folyamodványukat sem teljesítették.

A szülők ezután már nem sokban reménykedhetnek. A szövetségi legfelsőbb bíróságnál még fellebbezhetnek, de a kilenc tagú testület egyszer már elhárította magától az ügyet: a floridai törvényhozás 2003-ban külön törvényben felhatalmazta Jeb Bush kormányzót (az elnök öccsét), hogy a szülők oldalán beavatkozzon a perbe. A floridai legfelsőbb bíróság a törvényt érvénytelenítette, ami ellen a kormányzó Washingtonban fellebbezett, a szövetségi legfelsőbb bíróság azonban tavaly januárban úgy döntött, hogy nem foglalkozik az ügygel.

A tizenöt éve ébrenléti kómában fekvő negyvenéves éves nő tápláló gyomorszándát a múlt pénteken zárták el a bírói döntés alapján a férj kérésére, aki szerint Terri Schiavo nem akarna ilyen állapotban életben maradni. Michael Schiavo 1998 óta pereskedik felesége szüleinek, akik nem fogadják el azt a többségi orvosi szakvéleményt, hogy lányuk maradandó vegetatív állapotban van.

A hét végén a republikánus párti kezdeményezésre a washingtoni kongresszus sietett Terri szüleinek a segítségére. Az újabb „lex Terri” lehetővé teszi, hogy a szülők szövetségi bíróságon kérjék ügyük felülvizsgálatát, miután Floridában már minden jogi lehetőséget kimerítettek. A szülők ennek alapján gyakorlatilag újra akarják kezdeni a pert arra hivatkozva, hogy a floridai bíróságok megsértették lányuk alkotmányos jogait, egyebek között a szabad vallásgyakorlás területén, mivel Terri Schiavo gyakorlati római katolikusként nem akarna ilyen halált magának. A szülők ügyvédei kérték a pénteken elzárt életfenntartó gyomorszándát újabb megnyitását arra az időre, amíg az ügyet a szövetségi bíróság felülvizsgálja. A tampaiai szövetségi bíró, majd az atlantai fellebbviteli tanács azonban ezt elutasította, mivel úgy ítélte meg, hogy a floridai bíróságok kimerítően és körültekintően megtárgyalták már az ügyet, az alkotmányos jogok megsértésére felhozott érvek pedig nem meggyőzőek ahhoz, hogy szövetségi bíróságon a siker reményével kecsegtessenek.

Terri Schiavo ügyét tizenkilenc bíró hallgatta meg összesen hat floridai bíróságon, és háromszor foglalkozott már vele a floridai legfelsőbb bíróság is.

A legfrissebb felmérések kimutatták, hogy az amerikai lakosság nagy többsége helyteleníti a kormány és a törvényhozás beavatkozását a családi jogvitákba, amelyekben a döntés a bíróságok illetékességébe tartozik. Korábban demokrata párti politikusok kerültek szép számban az állásfoglalást a vitában, nehogy a jövő évi kongresszusi választáson támadási felületet nyújtsanak kihívóiknak, újabbban viszont egyre több republikánus párti politikus is igyekszik távol maradni az ügytől. A republikánusok kezdetben abban reménykedtek, hogy politikai tőkét kovácsolhatnak belőle, legalábbis egy nekik tulajdonított memorandum szerint, amely azt taglalta, hogy a témával sarokba szoríthatják demokrata párti ellenfeleiket.

George Bush amerikai elnök szerdán Texasban a Terri Schiavo körüli jogi huzavonát újságírói kérdésekre válaszolva „rendkívüli és szomorú ügynek” nevezte. Hozzátette, hogy az ilyen esetekben a törvényhozó és a végrehajtó hatalmi ágnak a tévedést az élet javára kell megkockáztatniuk, amint azt meg is tették a hét végén, de most már a bíróságokon a sor, hogy döntsenek.

A Schindler házaspár szerint lányuk fokozatosan veszít erejéből, és hamarosan szomján halhat. A floridai klinika előtt szerdán is folytatódtak a békés tüntetések.

Sátánisták, „gótikusok”, szekták Franciaországban

Terjed Franciaországban a sátánizmus, amely főleg a szélsőjobb oldali csoportokhoz, valamint a fiatalok körében egyre népszerűbb ügynevezett „gótikus mozgalomhoz” kapcsolódik. A jelenség növekvő nyugtalanságot vált ki az ifjúságvédelemmel foglalkozó, a szekták elfajulásuk ellen küzdő hatóságok, szervezettek körében. Erről az aggódomról tanúskodik egy francia minisztériumközi bizottság legutóbb közzétett jelentése is, amely főként a fiatalok körében tapasztalható jelenségeket elemzi.

A bizottság által kiadott elemzés felhívja a figyelmet a szélsőjobb oldalihoz kapcsolódó sátánista elfajulások „érezhető számú növekedésére”, amelyet jól mutat a sírgyalázások növekvő száma és az, hogy ezeknél nemegyszer egymás mellett tűnnek fel a sátánista és a náci jelképek.

Az eredetileg a fiatalok körében létrehozott bizottság figyelmeztet „az interneten igen aktív irányzat” veszélyességére: ez az új hívek toborzására kihasználja a „gótikus” mozgalmat, „ezt a tizenévesek körében igen divatos esztétikai hozzáállást”.

Az internet „gótikus” honlapjait tanulmányozó Dominique Bitton megállapította, hogy „kődös kapcsolatok” állnak fenn köztük és a sátánizmus között, „számos gótikus honlap linkjei sokkal radikálisabb webhelyekhez kapcsolódnak”.

A „gótikus mozgalom” az egyik vele foglalkozó honlap szerint nehezen meghatározható. Először irodalmi áramlatként jelentkezett a múlt században, mintegy a klasszicizmus ellentétéként, a szerelem, a szenvedély és a tragédia tragikus feketébe öltözött ódivatú (a szó ezt is jelenti franciául) híveinek ideáljaként, majd a hetvenes évektől azok szálltak a „gótizmus” mellett, akik a punk mozgalom tagjaként azt mintegy fékezni akarták, a „gót romantikusokhoz” hasonlóvá eszméiket. A „gótikusok” fiatalok gyülekezését alkották, ők lázadtak az olyan társadalom ellen, amelyben mindenkinek meghatározott helyet kell betöltenie, ezért

elfogadták a kultúra romantikus és fekete ideáljait: „A mozgalom tehát résztvevőinek zűrzavarából, identitás-kereséséből táplálkozik, és a legutóbbi években új lendületet kapott” – olvasható a honlapon.

A minisztériumközi bizottság óva int a skandináv Black Metal-tól, amelynek zenéje „neonáci eszmék” kifejezésére szolgál, ugyanakkor figyelmeztet a „gótikus mozgalommal” kapcsolatos általánosítások veszélyére, hangsúlyozva, hogy ezzel kapcsolatban óvakodni kell „mind a vaklármától, mind a naivitástól”.

A *Liberation* című napilap egyik, A sátánizmus a szélsőjobb ugródeszkája című írásában rámutatott, hogy „a mai sátánizmus eredetét a Sztálin Egyházára lehet visszavezetni, amelyet 1966. április 30-án (Hitler halálának 21. évfordulóján) alapítottak”. A szerző idézi Paul Aries *Sátánizmus és vámpírizmus – Jekete könyv* című művét, amely szerint „a sátánizmus térnyerése és a szélsőjobb oldalihoz való közeledése az értékek válságával függ össze”.

A francia minisztériumközi bizottság jelentése aggasztónak minősíti továbbá a csak a beavatók számára érthető „ezoterizmus és okkultizmus” mindennaposá válását, és bizonyos „alternatív” gyógyszerek használatát.

Az elemzés rámutat a gyermekek esetében „azokra a veszélyekre, amelyek abból következnek, hogy családunk egy szektához tartozik”, és elítéli a „raeliánusok” szektáját, amely a gyermekeket akarja beavatni a gyönyörözés módjaiba.

Az utóbbi időszak nyugtalanító jelenségei között említik a jelentés szerzői, hogy a szekták megpróbálnak beszivárogni a vállalatokba, továbbá az olyan kis csoportok kialakulását, mint például a Néo-Phare nevű „apokaliptikus” szekta, amelynek guruját, Arnaud Mussyt nemrég háromévi – próbaidőre felfüggesztett – börtönbüntetésre ítélték.

Ugyancsak felhívja a figyelmet a minisztériumközi bizottság az olyan régebbi csoportok „kirajzására”, mint a Ron Hubbard vezette szcientológusok vagy a Moon szekta.

Barka, nyúl, tojás

A korai húsvét és az életmódváltás miatt kevesebb húsvéti képeslap és csokoládé-figura fogyott – állítják a magyarországi kereskedők: jószereivel csak a kisgyermekes családokban vásároltak a hagyományos húsvéti csokoládétojásokból, bárnyokból, nyusziból.

Már tavaly is kevesebb húsvéti figurát vásároltak az emberek. Főleg a fiatalabbak és a nagyvárosokban élők szottak le az ünnepi képeslapok postára adásáról. Helyette az e-mail vagy az sms-küldés dívik, amely ma már ugyanúgy lehet figurális és színes, mintha képeslapot vásárolnánk. A csokoládéfigurák nagy részét fel sem bontja, aki kapja, mivel többségük nugátból és más adalékanyagból készül, és kevés valódi kakaót tartalmaz. Ezek többnyire ablakdíszek maradnak, majd később a szemétkébe kerülnek. Bár húsvétkor hagyományosan élénk a csokoládéforgalom, ma már inkább a drágább, minőségi áru fogy ilyenkor is.

Annál inkább fogytak a lakásdíszítő tojások és más húsvéti figurák: az utóbbi tíz évben nyílt dekorációs boltok jelentős forgalmat bonyolítottak le. Az óriásira duzzadt drogériahálózatok is sok ünnepi díszet adtak el, a tojásgyertyától a fémből, papírból készült nyuszikig, csibéig és húsvéti mintás szalvétáig.

A virágboltokban és a piacokon nagy a keletje a barkáknak és minden rügyező tavaszi ágnak. Az olcsóbb cserepes virágok – mint a lassan lefutó primula vagy az illatos jácint, a cserepes nárcisz és a fürtös gyöngyike – iránt is nagy volt a kereslet.

Az aluljárókban és a piacokon idén kevesebb élő nyuszt árultak, mint máskor. Ez öröndetes, hiszen az ünnep után ezek többségét megúnják a gyerekek, és az állatokat szabadon eresztik, amelyek aztán hamar odavesznek a nagyváros dzsungelében.

EvÉlettel takaróztak

A felvételt Deák László küldte be – hetilapunk sokoldalú felhasználhatóságát bizonyítandó. A fiatal hódmezővásárhelyi lelkész még február elején gyalogtúrázott öccsével a Börzsönyben, amelynek fűtetlen menedékházában különösen éjjel vették jó hasznát az Evangelikus Életnek...

Tekintettel arra, hogy a gondolatébresztő, illetőleg esztétikusan megkomponált fotók mellett a jövőben szeretnénk jól sikerült életképeket is gyakrabban becsempészni lapunkba, ezúton bátorítjuk olvasóinkat, küldjék el egyházi, netán spirituális vonatkozású fényképfelvételeiket szerkesztőségünk posta- (1085 Budapest, Üllői út 24.) vagy e-mail (evelet@lutheran.hu) címére. – A szerk.

Egy interjú utóélete

Furcsa szerzet az ember. Ha nincs gondja éppen, csinál magának; ha nincs ellensége, talál magának; ha élhetne békében a többiekkel, akkor is az ellenségeskedést keresi. Nem a politikáról írom ezeket, hanem az egyházzal. És ez már önmagában is megdöbbentő.

Van egy festőművész, aki a hírek szerint elképesztő ellenszél közepette kapja meg a lehetőséget arra, hogy megfessen egy oltárképet a templomból ellopott helyett. Befolyásos helyről, a gyülekezet vezetéséből érkező támadásokkal néz szembe, sokan ellene fordulnak. Hosszas huzavona után megnyeri a pályázatot, így mégiscsak ő készítheti el az új oltárfestményt.

Később nyilatkozatot ad az egyházi lapnak. Beszél az életéről, a művészetéről, vall a hitéről, egész hitvallásáról is az új festmény kapcsán. Magasröptű a fejtegetése, az ember szinte megnyugszik: szakmailag jó kezekben, lelki értelemben „jó lélekben” van a festmény sorsa. Csak hogy van egy kérdés, amelyet talán jobb lett volna fel sem tenni, vagy inkább jobb lett volna nem így megválaszolni: ez a festőművésznek a régi, ellopott oltárképhez való viszonyulására vonatkozik. Az interjúalany nagyon őszinte, elmondja (a riportert pedig leírja), hogy milyen gondoljai voltak vele, hogy „nem szerettem”.

Ettől minden megváltozik. Mondhattott ő magasztos dolgokat művészi és keresztényi hitvallásról! Az ellopott, ezáltal „szentté lett”, évszázados oltárképről nem illik rosszat mondani. Hogy veszi erre a bátorságot magának bárki is?

Hiszen ahhoz a festményhez sokan olyan erősen kötődnek érzelmileg! Akik eddig támadták a festőt, ezután még jobban (okkall!) fogják, mondván: „Mi megmondtuk, hogy ki is ő valójában, de nem hallgattatok ránk!” De megkapja az interjúkészítő is, hiszen legalább neki illetet volna tudnia, hogy ezt nem szabad leírnia. Egy világi lapban igen, de az egyháiban...?

Az ügynek nincs vége, a hangulat forrongó a gyülekezetben. Mindig van, aki tesz róla, hogy a békétlenkedés folytatódjon.

Az oltárkép közben készül, valamikor nyár végére, ősz elejére várható, hogy a festő befejezi, és átadják, felszentelik. Mi lesz akkor?! Bárcsak hinni tudnám, hogy mindenki boldogan és elégedetten néz majd fel az új oltárképre, amely – készítője reményei szerint – igazán élő igévé lesz, és hogy akkor minden viszály elcsitul majd... A hátunk mögé dobjuk, és senki sem emlékezik többé a történetekre. Bárcsak hinni tudnám, hogy így lesz.

Ki-ki értse meg, olvassa ki ezekből a sorokból azt, ami rá tartozik. És próbáljunk meg békességben élni. Hogy reménykedőn és hittel rá tudjunk majd nézni a majdani oltárfestményre, annak főalakjára, a bűneinkért megfeszített Krisztusra. Ha erre nem vagyunk képesek, akkor bármilyen, amit mondunk vagy hallunk a templomban szeretetről, bűnbánatról, megbocsátásról, kegyelemről, csupán képmutatás, mert valójában nem vagyunk méltók Isten házába még csak belépni sem.

■ SZEGFŰ KATALIN

Meghívó

Szeretettel hívunk minden érdeklődőt az EKE tavaszi csendesnapjára, amelyet április 9-én, szombaton 10 órától tartunk Sárbogárdon, az evangélikus templomban, illetve az általános iskolában. Témánk az *Útmutató* aznap reggeli igéje: Jn 12,44-50.

- Van Megmentő! (44-47. vers)
- Vádol-e a Bibliád? (47-49. vers)
- Van örök életem! (49-51. vers)

A legegyszerűbben vonattal lehet a helyszínre utazni. A vasútállomás és a templom közötti szállítást tudunk segíteni, ezzel kapcsolatban Bójtós Attilával lehet egyeztetni a 20/824-6760-as telefonszámon. Frissítőről a helyi gyülekezet gondoskodik, de ebédet mindenki hozzon magával.

Válaszd az életet! – Ritkán hallott érvek a jó döntéshez

Ezzel a címmel rendez kétnapos konferenciát a *Keresztény Orvosok Magyarországi Társasága*, együttműködve huszonegy másik életvédő szervezettel.

Helyszín: a Budapest-Deák Téri Evangélikus Gimnázium díszterme (Budapest V., Sütő u. 1.).

Ideje: április 15-16.

Részvételi díj: 2000 Ft (regisztráció, tájékoztató füzet, szombaton ebéd).

Előadást tart többek közt dr. Ferenc Antal, dr. Süle Ferenc, dr. Jobbágyi Gábor, dr. Kellermayer Miklós, dr. Joel Brind (Baruch College of New York) és Bradley Mattes (Life Issues Institute of Ohio).

Jelentkezési lapot kérni és további tájékoztatást kapni az IHS Alapítvány címen lehet: 1221 Budapest, Leányka u. 11. (tel./fax: 1/229-1190, e-mail: ihshungary@ihserve.org). A konferenciára nemcsak orvosok, hanem minden érdeklődő jelentkezését várják.

EVÉL&LEVÉL&EVÉL&LEVÉL&EVÉL&LEVÉL&EVÉL&LEVÉL

Borotvaélen

Újra közéleti témává vált a homoszexualitás kérdése. Mint ismeretes, *Semjén Zsolt*, a Kereszténydemokrata Néppárt elnöke a homoszexualitást a kisebbségi kormányzó párt szellemiségével hozta összefüggésbe. Kijelentése szó szerint így hangzott: „Amennyiben egy szülő azt szeretné, hogy gyermeke első szexuális élményeit egy szakállas bácsitól szerezze, akkor szavazzon nyugodtan az SZDSZ-re.”

Hatalmas botrány lett az ügyből, jószerevével csak az *Evangelikus Élet* nem foglalkozott vele... Pedig véleményem szerint a KDNP elnökének kijelentését nem pártszimpátia, hanem az Úr igéjének alapján kell vizsgálnunk.

A mózesi törvények a lehető legszigorúbban tiltják az azonos nemhez való vonzódást: „Férfival ne hálj úgy, ahogyan asszonnyal hálnak. Utálatosság az.” (3Móz 18,22) „Mert aki csak egyet is elkövet ezek közül az utálatosságok közül, azt mind ki kell irtani népe közül, ha ilyet követ el.” (3Móz 18,29)

Természetes, hogy keresztény emberként nem feladatunk ítéletet mondani embertársaink felett. „Ne ítéltetek,

hogy ne ítéltessetek!” (Mt 7,1) – int bennünket Krisztus urunk szava. Azonban azt sem szabad elfelejteni, hogy „...az *Emberfia nem azért jött, hogy az emberek életét elveszítse, hanem hogy megmentsé.*” (Lk 9,56) Tehát ha az Úr igéje alapján hirdetjük, hogy a bűn rossz, a cselekedetet akkor is külön kell választanunk a személytől.

Az Úr igéje egyértelműen kimondja, hogy házasság csak férfi és nő között jöhet létre. Ezt bizonyítja az első emberpár: Ádám és Éva, a fent idézett mózesi törvény, és e mellett érvel Pál apostol is: „A férfi ezért elhagyja apját és anyját, és ragaszkodik feleségéhez, és lesznek ketten egy testté.” (Ef 5,31) Férfi és nő eleve egymás társának lett teremtve; ezt támasztja alá az is, hogy eltérő biológiai adottságokkal rendelkeznek.

Korunk pestisének, az AIDS-nek az elterjedésében megkérdőjelezhetetlen a saját nemük iránt (is) vonzalmat érzők felelőssége. Tehát a homoszexualitás mindenképpen az Úr akarata ellen való, keresztény emberként pedig személyes felelősségünk, hogy ne vegyük félvállról a bűn súlyosságát.

Véleményem szerint *Semjén Zsolt* pontosan ezt tette: igazi kereszténydemokrataként kiállt a Biblia tanítása mellett, elítélte a bűnt, vagyis a bűnnek egy konkrét esetét. A bűnöst azonban nem!

A homoszexuálisok a társadalom egyenjogú tagjai, úgy élnek életüket, ahogyan a lelkiismeretük engedi, senki nem tör pácát felettük, s a KDNP elnöke sem ítélte el őket. Pusztán kimondta, hogy az Úr rendelkezései és a magyarországi társadalmi normák alapján egyaránt megengedhetetlen, hogy a homoszexuálisokat pozitívan diszkriminálják – márpedig ha hajlamukat elfogadva engedélyeznénk, hogy azonos neműek is házasságot köthessenek, akkor igenis ezt tennénk.

Sem megalázni, sem felmagasztalni nem szabad a saját nemükhöz vonzódotkat. Cselekedeteiket a Szentírás alapján minősíthetjük, de személyük megítélése egyedül az Úristennez tartozik. Fogadjuk el, hogy ők is velünk egyenjogú emberek, de nem szabad többletjogokat biztosítani a számukra. Hajlamaikról pedig – akárcsak a mi vétkeinkről – majd az Úristen fog ítéletet mondani.

CHLADEK TIBOR (Budapest)

Tiszteletadás

Hálával emlékszem vissza a Sztelho családra, amelynek tagjai életük veszélyeztetésével mentették az üldözötteket. *Sztelho Gábor* személyében egy egyszerű, bátor és igaz embert tisztelhet az utókor. Büszke vagyok arra, hogy felterjeszhettem őt a Jad Vasem kitüntetésre, melynek a legmagasabb fokozatát kapta. Annak idején a jeruzsálemi emlékkertben fia (*Gabi*) és néhány megjelent ültetett fát a tiszteletére.

A Gaudiopolis elején, 1945 áprilisáig én is tagja voltam a Budakeszi úti társaságnak. Ifjabb Sztelho Gáborral ma is tartom a kapcsolatot.

Az életmentés felejthetetlen, és a hála örökre megmarad. Tisztelet és becsület az egyháznak is, amelynek ilyen fiai vannak.

DAVID PELEG (PERLUSZ TAMÁS) – Kibbutz Dalia, Izrael

Adalékok Sztálin temetéséhez

Tisztelt Szerkesztőség! Mint az Önök újságjának rendszeres olvasója, olvastam a március 6-i szám 10. oldalán *Zsák Brúnó* cikkét (*Sztálin, a „díszpolgár”*). Ezzel kapcsolatban a következő megjegyzéseket teszem (1938-ban születtem, így élttem *Sztálin* halála idején).

A Sztálin halálát megelőző időszakban állandóan közölte a rádió (akkoriban még nem volt tévé, sőt nem is tudtuk, hogy mi az – akkor létezett csak igazán a vasfüggöny!), hogy milyen az egészségi állapota, mennyire súlyos a betegsége. Látszólag föl akartak készíteni minket arra, hogy Sztálin meg fog halni. Sokan azt mondták – persze a legnagyobb titokban –, hogy már talán nem is él... Még a vizeletének az összetételét is rendszeresen ismertették, hogy a hozzátérők maguk is megállapíthassák Sztálin állapotának állandó rosszabbodását. Ezen persze jókat neveltünk, de csak a megbízhatóak gondolt emberek előtt.

A temetést mindenkinél öt percig vigyázzban kellett állnia. Elképzelhető, hogy egy általános iskola diákjaival ezt milyen nehéz lehetett kivitelezni egy

pedagógusnak, hiszen két gyerek csak egymásra néz, és már nevet is – mert gyerek. Ezért az esemény előtt otthon a szüleink, az iskolában pedig a tanárok magyarázták hosszasan, hogy ez milyen komoly dolog, és ebből még véletlenül sem szabad viccet csinálni! Mi tudtuk is ezt, nem volt ismeretlen a 60-as szám senki előtt sem. (Az *Andrássy út*, később a Sztálin út nevet fölösleges volt hozzámondani; akkor mindenki tudta, hogy mit jelent a „60” – ma a Terror Háza Múzeumnak ad helyet.) Az ötperces időtartam – a pedagógus nézte az óráját – legfeljebb egy percig tartott, s a tanárunk örült, hogy megúsza nevetés és viccelődés nélkül, mert neki ebből óriási baja származhatott volna...

Az előzetes tervekkel ellentétben nem volt szírnaszó a temetéskor, mert kiderült, hogy ez jó alkalom lenne az „amerikai imperialistáknak” arra, hogy ekkor intézzenek támadást népköztársaságunk ellen, és nem tudnánk védekezni, ugyanis mindenki azt gondolná, hogy a temetés miatt van a szírnaszó.

Egy villamosmérnök barátom mesél-

te nekem, hogy az egyetemen később tanították is, hogy milyen nagy bajban voltak az országos energiaközpontban. Egy ország villamos hálózatában úgy lehet a legnagyobb kárt okozni, ha minden fogyasztót egyszerre lekapcsolnak: ekkor fölpörögnek a villamos áramot termelő generátorok, és tönkremennek. Ezért mindent elkövettek a szakemberek azért, hogy a pártvezetés legfőbb irányítóit meggyőzzék arról, hogy minél kevesebb fogyasztót kapcsoljanak le. Nagy műterheléseket készítettek, és az ötperces leálláskor azokat kapcsolták be, hogy elkerülhessék a katasztrófát. Ha a pártfőjesek túlzott buzgalma miatt baj történt volna, senki sem mossa le az energiaközpontban dolgozókról, hogy „szándékos szabotázs” volt az egész...

„Meghalt a cselszöví!” – mondogatták a felnőttek (persze nagy titokban), és mindenki várta, hogy most már jobb lesz, de hát a várakozás csak várakozás maradt.

Tisztelettel:

KOÓS ALBERT (Gödöllő)

Biblia a belső szobában

Hajdanában, még *Rákosi „elvtárs”* terroruralom idején püspököm a vasi misszióból förendelt budafoki segédlelkésznek. Ott fiatal főnököm sajnálattal közölte, hogy szállásról magának kell gondoskodnom, persze a saját fizetéséből, amely a létminimumot csak „kapaszkodva” érte el. Természetesen feladatomból az egyháztagok látogatása is, főként a kallódóké.

Nyilvántartásunk pár éves volt. Gyülekezetünkhöz tartozónak tekintettük mindazokat, akik írásban vagy más módon egyértelműen kinyilvánítva nem léptek ki az egyházból. Egyik anyalelkű hívünk megkérdezte, kit látogatok meg legközelebb. Megmondtam. „Jaj, oda be ne tegye a lábát, mert ott magát megesszik” – óvott ijedten az asszony. „Hát, ezt azért megnezem” – gondoltam, s már be is csengtem az említett lakásba. Na, most jön a pártkatona?

Ötvenes, iparosnak látszó, megviselt arcú férfi nézett rám kérdően az üdvözlés után. Bemutatkozott, és közölte, hogy mi járatban vagyok. Előbb némi megle-

petés, majd valami kis örömféle suhant át az ábrázatán. Barátságosan betessékelte; nyilvánvaló, hogy ez a gesztus az egyházat képviselő kaplannak szólt. Szinte éreztem – az ő szempontjából – kissé zákeusi levegőt. Főképp akkor, amikor továbbvezetett a nagyobb, elegánsabb szobába, ahol egy óriási festmény Jézust mutatta Pilátus előtt. Ki hitte volna, hogy mi rejtezik a „harcos” vörös párttag belső, „mutató” szobájában? Ám a meglepetés olykor nem jár egyedül.

„Van ám egy szép Bibliánk is!” – és már a kezembe is adta az ódon bizonyítékot. Kinyitom a fedelét – hát mit látnak szemem? „Gömbös Gyula bibliája.” Az 1936-ban elhunyt *Gömbös Gyula* Magyarország miniszterelnöke volt *Horthy Miklós* kormányzósága idején. Kemény jobboldali ember.

Ha ezt látta volna emberünknek egy szigorú (és hatalomra éhes) elvtársa, nyomban feljelentette volna, mert párttagok számára vallásszabadság nem létezett, csak lenni istentagadás. Biztosra vehető tehát, hogy fel sem nyitotta a

„kockázat könyvét”. Nem firtattam, mi módon került hozzá ez a Biblia, de aligha ereklyeként. Akkor hát dísznek? Szép külsejű könyvből akad tucat szám.

Elgondolkodtam nagy hirtelen: ez az ember igencsak sokáig szomjaztatta a szíve mélyén az Isten-vágyat, és most a belső sivatagban vízcsobogást hall. Leültünk, és hallgattam őt. Dőlt belőle a szó, kérdés kérdés hátán. Ki is ez a Jézus Krisztus? Mi az a megváltás? Tényleg vannak-e angyalok? Ez utóbbi különösképpen foglalkoztatta. És ha vannak, valóban olyanok-e, mint a képeken? Azt feleltam, hogy az isteni dolgok ábrázolhatatlanul különbek minden fantáziánál, a képek megközelítési kísérletek csupán, de a fő a Megfeszített. Mindenesetre szeretettel várjuk például istentiszteletünkre.

Mindez rég történt, de sok más mellett reménységgel emlékezem vissza arra a megnyíló ajtóra meg arra a Bibliára. És az igére: „...a teremtet világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését.” (Róm 8,19)

■ BODROG MIKLÓS

Mindig ható passió

■ BENCZE IMRÉNÉ

Száznál több kisfiú ült a fasori templom padjaiban 1934-ben, mennybemenetel ünnepén. Konfirmáció volt. Az iskola diákjai itt, a szomszédos gyülekezetben készültek a vizsgára, és dobogó szívvel hallgatták a kérdéseket. Sokan voltak, és nem került mindenki sor, amikor válaszolni kellett. Talán ez a sokaság okozta, hogy elveszett a kellő áhítat, az izgalmas vizsgáról már nem is maradt semmi emléke a résztvevők közül annak, aki felidézte az ötven évvel ezelőtti napot. De büszkeséggel és örömmel töltötte el az a lehetőség, hogy a konfirmandus ifi befogadta az újoncokat. Ezentúl járhatott a fasori ifjúság összejöveteleire, melyeket Danhauser László fiatal segédlelkész vezetett, aki nagy népszerűségnek örvendett a fiatalok körében. Mosolygós arca, kedvessége bizonyította, hogy a kereszténység nem szomorú, savanyú és kedvetlen életforma, hanem csupa öröm és szíveség, jószág, szelidség.

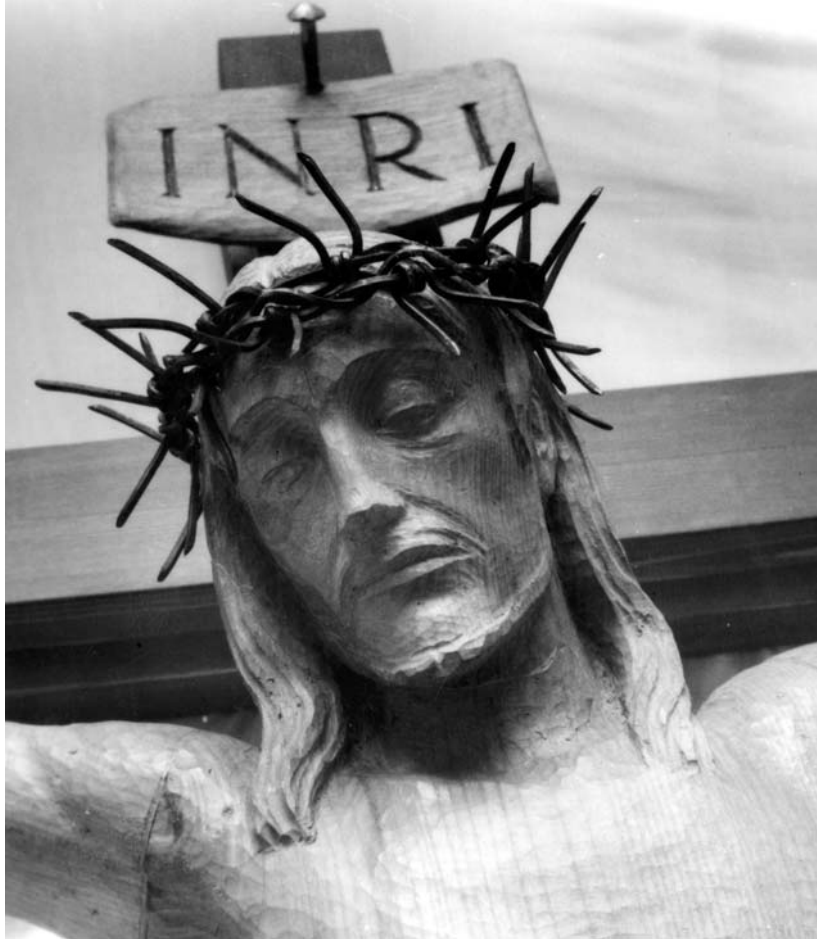
A tavaly olyan népszerű és izgalmas, A passió című film juttatta eszembe ezeket a férjem által elmesélt emlékeket. Mert az ő megtérése is a passióhoz fűződik. Nem egy film plasztikus képei rázták meg őt, hanem a Megváltó szenvedése, melyet a segédlelkész szavakkal ábrázolva mondott el az ifjúsági órán, és az, hogy megértette: Jézus személyesen érte vállalta a kínhalált. Ez a nagyheti élmény adta a kezébe a Bibliát, és tette őt Jézus hálás megváltottjává egész életén keresztül.

A Krisztus előtt ötszáz évvel élt próféta – Ézsaiás – is ilyen plasztikus képekkel ábrázolja a fiát elküldő Isten utolsó esélyét az ember megmentésére. Nagyívű, a szenvedést megrendítően ábrázoló le-

írása bizony valósággá lett Isten utolsó megmentő tetteiben, az emberért keresztre küldött Jézusban.

Megrémültem, ahogy leírtam: Isten utolsó esélye, utolsó megmentő tette. Ítélet ez számunkra. Nincs több, nincs más próbálkozás, Jézus Krisztus keresztalála az egyedüli lehetőség az ítélettől való szabadulásunkra. Nem érdemes pótmegoldásokat keresni, nem hatásos más meg-

váltókhöz fordulni, más istenek kien-gesztelésével foglalkozni. Egyedül Jézus Krisztus adhat új életet, büntől való szabadulást, igazi, örvendező, elégedett, a szenvedésben is tűrő életet. Az ő kinszenvedése – passiója – a mi megváltásunk. Kétezer évvel ezelőtt, a reformáció idején, 1934-ben és most is, egészen addig, amíg Urunk visszajön hatalommal és dicsőségben.

Búza Barna Krisztus-szobrának részlete (Iváncsa – főoltár)

HETI ÚTRAVALÓ

Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki nagy irgalmából újjá szülte minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámadása által élő reménységre... (1Pt 1,3)

Húsvét ünnepe után az első héten az Útmutató reggeli igéi az ige és Szentlélek által történő újjászületésről szólnak. A mai fehérvasárnap bevezető keretverse is ezt üzeni: „...mint újszülött csecsemők a hamisítatlan lelki tejet kívánjátok, hogy azon növekedjétek az üdvösségre...” (1Pt 2,2) Nem csak az ógyházi katekumenoknak volt szükségük erre az eledelre, akik a húsvéti megkeresztelésük kapott fehér ruhát fehérvasárnap tették le, az első úrvacsoravételüket követően. Szüksége van erre minden megerősítésre szoruló konfirmandusnak ma is. Két-három évszázada ez a vasárnap a konfirmáció hagyományos időpontja egyházunkban. Az ógyházi evangélium e hármasszóna mondánivalója a mindenkorai tanítványok húsvéti hitét erősíti: feltámadott Urunk megjelenése, missziói parancsa és Tamás hitre jutása – „Én Uram, és én Istenem!” Jézus háromszor köszönti így bezárkózott tanítványait: „Békesség néktek!”, s kijelenti: „...boldogok, akik nem látnak és hisznek.” (Jn 20,28.19.21.26.29) A jelen lévő Péter később így ír: „...öböne hisztek, bár most sem látjátok, és kimondhatatlan, dicsőült örömmel örvendeztek, mert elértétek hitetek célját, lelketek üdvösségét.” (1Pt 1,8-9) Akik ezt vele(m) együtt – már múlt időben – mondhatják, „dicsőítsék az Urat, hirdessék dicsőségét” (Ézs 42,12)! Nehogy Jób barátaihoz legyünk hasonlóak; s „Jób pedig imádkozzék értetek. Mert (...) nem beszéltek rólam olyan helyesen, mint szolgálóm, Jób. (...) Az Úr pedig jobban megáldotta Jóbót azután, mint azelőtt.” (Jób 42,8.12) Péter így folytatja heti igénk „helyes beszédét”: ti szeressétek egymást, „mint akik nem romlandó, hanem romolhatatlan magból születettek újjá, Isten élő és maradvány igéje által” (1Pt 1,23). Luther ehhez hozzáfűzi: „Ahol az ige gyökeret ver, ott van a Szentlélek, s új embert teremt, aki egészen más; gondolatban, szóban és cselekedetben. Így egészen átalakulsz!” Főpapi imádságában Jézus ezekért az egészen átalakult, újjászületett tanítványaiért könyörög szent Atyjához, akit csak itt szólít meg így, s azt kéri az övéinek: „Szenteld meg őket az igazsággal: a te igéd igazság. (...) én ördöki odaszentelem magamat, hogy ők is megszentelődjenek az igazsággal.” (Jn 17,17.19) Nem tévedés: Jézus temetéséről olvasunk (Lk 23,50-56) ama nagypéntek után két héttel? Ez az ige ma megkérdéz minket, hogy Pállal együtt részt vettünk-e már ömberünk temetésén? A kereszttség az ömber temetése és az új ember feltámadása az életre (I. Róm 6,3-11). Az új élet Teremtője felemelt hangon mondja ma is: „...aki hisz énbenem, ne maradjon a sötétségben. (...) Én pedig tudom, hogy az ő parancsolata örök élet.” (Jn 12,46.50) És „Szent Atyja is megszólalt (...) »Ez kedves egyszülött Fiam! / Öböne örvend szívem. / Őt hallgatva mindannyian, / Őt kövessétek híven / Az örök élet útján!» (EÉ 295,2)

■ GARAI ANDRÁS

Szerkesztőségünk címén továbbra is várja olvasóink leveleit Szókéné Bakay Beatrix lelkész, akinek „Lelki segély” rovata ezentúl kéthetente – a gyermekrovaltal váltakozva – jelentkezik.

A futás a lényeg

Tart még a télies tavasz, de a merész, edzett sportemberek már kimerészkednek a budapesti Margitszigetre vagy az ország hegyes-dombos vidékeire. És futnak. Mert futni jó. Megmozgathatjuk vele a fáradt, netán elgémberedett tagjainkat. Szaporább lesz a légzés, felgyorsul a vérkeringés, fokozottabb munkába kezd testünk motorja, a szív. Ezenkívül a futás – és minden testedzés – hatására szervezetünkben egy endorfin nevű hormon szabadul fel, amelytől boldogabbnak érezzük magunkat. Végül pedig a jóleső fáradtság mellett azt is konstátálhatjuk, hogy tettünk valamit testi-lelki jóllétünk érdekében.

Persze nem csak egészségünk megőrzése miatt kocogunk. Mindennapi életünket sokkal inkább az állandó látás-futás jellemzi az elintéznivalóink miatt, a pénzünk és az eltűnt idő nyomában.

Keresztény hitünk is a futáshoz hasonlatos. Megtérésünk pillanatától fogva végső célunk, a mennyek országa és az örök élet felé igyekszünk. Előfordul, hogy nagyon elfáradunk, és mások támogatására van szükségünk a továbbhaladáshoz. Néha még az is megtörténik, hogy elesünk. Megütjük magunkat, felsebezünk a térdünket és a könyökünket. Valahogy azért elbicegünk a pálya szélére, és onnan nézzük az előttünk elsuhanó többieket. Szerencsére előbb vagy utóbb mindig odalép mellénk valaki, és addig-addig ösztökél, hogy aztán hosszabb-rövidebb kihagyás után újra nekibuzdulunk. Valósággá válik számunkra az ézsaiási ige: (az Úr) „Erőt ad a megfáradtnak, és az erőtlent nagyon erőssé teszi. Elfáradnak és ellankadnak az ifjak, még a legkiválóbbak is megbotlanak. De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el.” (40,29-31)

A hobbiszinten kocogók feltehetőleg szeretnék megőrizni fizikai állóképességüket, vagy egyszerűen csak kikapcsolódásra vágnak. A versenyszerű futókat valószínűleg a bizonyítási vágy, az aranyérem megszerzésére való törekvés hajtja. Krisztus követői azért futnak, mert tudják, hogy nem bizonytalan a cél. Jézus Krisztus áldozatának köszönhetően mindenki nyer, és a jutalom nem az ókori olimpiai játékok résztvevőinek díja, vagyis egy hervadó koszorú lesz, hanem az igazság koronája.

■ – SZG –

Kedves Gyerekek!

GYERMEKVÁR

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

► A Napos oldalak mellett most közkívánatra újra elindítjuk lapunkban a gyermekrovalot, amelyet – Gyermekvár címen – ezentúl kéthetente találtok meg az Evangelikus Életben.

Füller Tímea segítségével megismerkedhettek Jónával, aki a kapernaumi százados házában lakik. Jóna és barátja, Simon sok csodát lát Jézus földi életéből, ezeket el is mesélik nektek. Minden történet végén egy-egy rejtvényt oldhattok meg. A helyes megfejtést minden alkalommal küldjétek el a szerkesztőség címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár. A hetedik rész után sorsolást tartunk, amelyen három szerencsés megfejtő értékes könyv- és játéksomagot nyer. Aki minden alkalommal beküldi a helyes megfejtést, annak a neve hétszer kerül a kalapba, így nagyobb esélye van arra, hogy nyerjen.

Jó szórakozást kívánok szeretettel: Boda Zsuzsa

I.

– Jóna! Jóna!

Eszter mama rosszkedvűen csóválja a fejét. Hol lehet megint ez a gyerek?! Nem szereti, hogy mindig elkószál, különösen most, amikor ennyi idegen van a városban. Ki tudja, kifélék, mifélék. Bezzeg míg kicsi volt, mindig ott sürgött-forogott a sarkában. Ha söpört, a csöppség már hozta is a lapátot. Ha mosogatott, Jóna eltörölgette az edényeket, és ügyesen a helyükre rakta őket. Néha azt kívánta magában: bárcsak örökké ilyen kicsi maradna a kisfia. De hát az élet más. A gyerekek úgy nőnek, mint a gomba! Ez a Klaudiusz is... Úgy tűnik, mintha

most született volna. Nemrég nevezte el őt Eszter mamának, s lám, lassan nőszülni készül. De várjunk csak! Ő talán tudja azt is, merre csavaroghat ez a haszontalan gyerek.

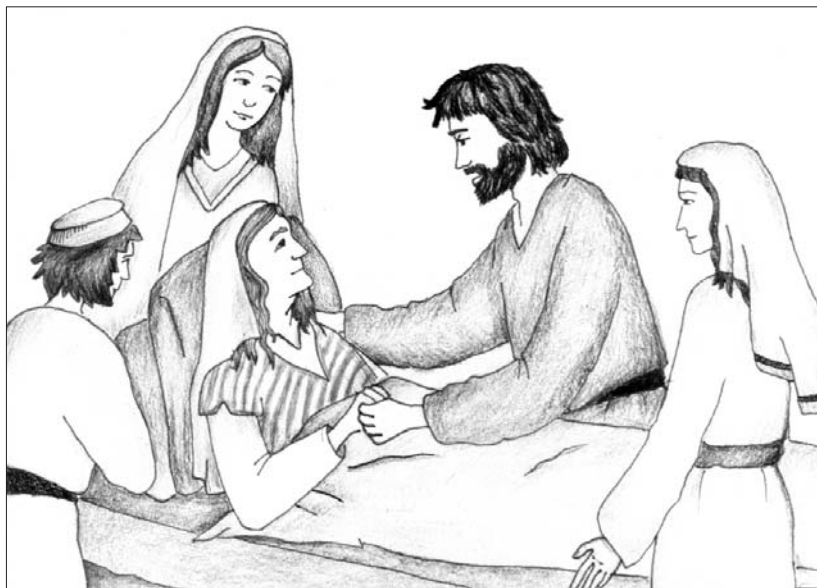
– Klaudiusz úrfi, nem látta véletlenül Jónát? – Eszter mama alázatosan meg is hajol, miközben felteszi a kérdést, de a fiatalember pironkodva felel.

– Ugyan, Eszter mama, előttem nem kell hajlonganod. Mi anélkül is tiszteljük egymást. Én téged, hisz nevelőm, anyám helyett anyám voltál, és te is engem, mint a kenyéradó gazdád fiát. Tudom, hol van Jóna. Simon Péteréhez küldte el apám egy kis levessel, friss kenyérral. Tudod, az anyósa, szegény An-

na néni súlyos beteg, talán fel sem épül. Így a lányának most nagyon sok a dolga. Biztosan jólesik neked, hogy gondoltunk rájuk.

Eszter mama könnyes szemmel hallgatja Klaudiusz szavait. Kedveli ezt a nyurga legénykét. Milyen szép, értelmes fiatalember lett belőle! Pedig amikor elveszítette az édesanyját, mindenki hogy aggódott érte. Jónával is mennyit foglalkozik ez a kedves fiú: írni és olvasni tanítja. És most Simon Péter anyósáról is milyen szeretettel beszélt, pedig semmi közük nincs egymáshoz. Klaudiusz apja római százados. Csodálatos ember. Hatalmas kegyelme az Istennek, hogy éppen ők kerültek ide. A többi városból nagyon sok panaszt lehet hallani. Az ottani rómaiak sokat kegyetlenkednek, és rossz dolgokat tesznek. Ők meg milyen áldott jó emberek; még a betegekkel is törődnek!

Na, de ott jön már Jóna! És ki ugrabugrállal mellette? Egek, hisz ez a kis Simon! Hát nem azt mondta Klaudiusz, hogy haldoklik szegény nagyanyja? Akkor mit keres itt Jónával? – De nem kell

RAIZ: JENES KATALIN

A lángoló hegy lelke

► „A fiatalok megmosolyognak, amikor a győrújbaráti milleniumi emlékmű környékét gondozom” – állítja Molnár Rudolfné, Vilma néni, a Főnix Újrakezdő Nők Egyesületének nagyszónya. Ő azonban még hisz a példa erejében.

A fiatalok sem egyformák, hiszen éppen a győri evangélikus iskola nyolc diákja segítette őt 2001 májusában a győrújbarát-hegyi evangélikus harangláb körüli zöldövezet kialakításában. Ekkor már gyönyörködhetek a 2000. október 8-án felszentelt milleniumi harang hangjában, amely – a maga 316 kilogrammos

Úr. Vilma néni azonban folytatja a megkezdett munkát.

– Száz évig műveletlen volt ez a terület! Még mindig tele van gyökérrel: a perje, a szulák, az akác mindegyre megjelenik rajta. Rendszeres gondozást igényel, nem szabad esélyt adni az enyészetnek – sorolja. – Páratlanul szép helyen áll a ha-

Hegyi Imréné, Molnár Rudolfné és Bárány Gyuláné – az emlékmű gondozói

tömegével – Vilma néni szerint egyedülálló az országban.

Molnár Rudolfné Madár Vilmát a kis falvak nagyszónyainak sorába 2001. október 14-én választották be. A Főnix Újrakezdő Nők Egyesülete „az élethez, a gondoskodáshoz, az anyanyelvhez” kapcsolódó önkéntes közösségi tevékenységet ismeri el ezzel a címmel. Vilma néni kiszámolta, hogy évente harminc munkanapot áldoz a győrújbaráti harangláb környékének gondozására. Annak idején, 1998-ban még férjével együtt ásta ki az alapjait, élete társát azonban két éve magához szólította az

rangláb, már Győrszemeréről is látható. Éjszakánként ki van világítva, olyan mintha lángolna a hegy. Innen pedig tiszta időben még a Somló is látszik.

A harangláb környékének szépítése az idén új fejezethez érkezett. Annak emlékére, hogy 1517. október 31-én Luther Márton a wittenbergi vártemplom kapujára függesztette 95 tételét, Vilma néni a Túróczy Zoltán Evangélikus Alapítvány közreműködésével felállíttatta itt a reformáció emlékművét. A gyönyörű fekete gránitkő Márk evangélistát idézi: „Térjete meg, és higgyetek az evangéliumban!”

■ CSUHAI E. (Kisalföld)

Kedves olvasók! **Felhívjuk a figyelmet az Evangélikus Külmisziói Egyesület tíznapos programjára**, amelynek keretében Richard Hermos tanzániai lelkész és Jens Porep, a Bajor Misszió szervezője látogat hazánkba, és szolgáló feladással, illetve igehirdetéssel közöttünk. Programjuk az alábbiak szerint alakul:

- Április 3.: Istentisztelet 11 órakor a kelenföldi evangélikus gyülekezettel (Budapest XI., Bocskai út 10.)
 - Április 4.: Kelenföldi est, az EKME központi rendezvénye a Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházaköztség tanácstermében (Budapest XI., Bocskai út 10.)
 - Április 6.: Vanyarc, gyülekezeti est 18 órától
 - Április 7.: Budahegyvidék, bibliaóra de. 10 órától (Budapest XII., Kék Golyó u. 17.); Pesterzsébet, gyülekezeti est 18 órától (Budapest XX., Ady E. u. 89.)
 - Április 8.: Pécs, ifjúsági óra 19 órától
 - Április 10.: Dunakeszi, istentisztelet fél 10-től; Székesfehérvár, szeretetvendégség 16 órától
 - Április 12.: Rákospalota, bibliaóra 18 órától (Budapest XV., Régi Főti út 73.)
- Sok szeretettel hívjuk és várjuk az érdeklődő testvéreket!

ISTENTISZTELETI REND | 2005. április 3.

Húsvét ünnepe után 1. vasárnap (Quasi modo geniti). Liturgikus szín: *fehér*. Lekció: 1Jn 5,4–10a. Alapige: 1Jn 5,24–25. Énekek: 388., 214.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Horváth-Hegyi Olivér; de. 10. (német) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Horváth-Hegyi Olivér; du. 6. Balicz Iván; **II., Húsvétölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. (úrv.) Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (családi, úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstücs M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (családi) Gáncs Péter; de. 11. (confirmáció, úrv.) Smidélíusz Gábor; du. 6. (úrv.) Cselovszky Ferenc; **VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (családi) dr. Muntag Andorné; de. 11. (úrv.) Szirmai Zoltán; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Szpisák Attila; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Kertész Géza; **VIII., Vajda P. u. 33.** de. 9. (úrv.) Smidélíusz András; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. (úrv.) Smidélíusz András; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamás Tamásné; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Blázy Árpád; de. fél 10. (családi, úrv.) Joób Máté; de. 11. (úrv.) Blázy Árpád; du. 6. (vespera) Győri Tamás; **XI., Németölgyi út 138.** de. 9. Győri Tamás; **Magyar tudósok krt. 3. (Egyetemi Lelkészség)** du. 6. (úrv.) Barthel-Rúzsza Zsolt; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Madocsai Miklós; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (családi, úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. fél 12. (úrv.) Bácskai Károly; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kende György; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (családi, úrv.) Tamás Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamás Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kende K. Péter; **Rákospalota, XVI., Régi Főti út 75. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Bátorvicsky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 11.** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kósa László; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kósa László; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (ref. templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) id. Pintér Károly; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) id. Pintér Károly; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátys; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

Egy felejthetetlen nagypéntek – 1945

■ DR. NAGY GYULA

A húsvét előtti napokban a közel nyolcvanhét esztendőre visszatekintő életutam legfelejthetlenebb nagypénteki ünnepére emlékezem. Hogy mit jelent nagypéntek az egyházi esztendő ünnepeinek hosszú sorában, és hogy miért tartjuk mi, evangélikusok, ezt az ünnepnapot – karácsony, húsvét és pünkösd nagy ünnepnapjaitól elválaszthatatlanul – Isten kegyelme legdrágább ajándékának, szőljön arról ez a rövid, hálás megemlékezés!

Amikor ifjú lelkészként külföldi tanulmányi éveim végén hazatérhettem a II. világháborúban kivérzett, szüntelen bombatámadásoktól pusztított országunkba, itthon a kegyetlen, sárga csillagos zsidóüldözés, majd a nyilas rémuralom, vér, könnyek és kétségbeesés vett körül. D. Kapi Béla püspök felejthetetlen szeretetével – rövid soproni helyettesítő szolgálat után – Győrbe, diákéveim szeretett városába küldött segédlelkései és hitoktatói szolgálatra. Közben befejeződött Budapest hosszú ostroma; szép fővárosunk nagy része romokban hevert. Az orosz frontvonal a Dunántúlon keresztül napról napra közeledett Győr felé. 1945 márciusában már szüntelen ágyúdörgés közben és légítámadások között végeztük a temetési szolgálatokat, és látogattuk beteg, úrvacsorát kérő híveinket. Bár a frontvonal már elérte Győr déli határát, illetve a Kis-Duna és a Rába vonalát, a német és a nyilas kiűrtési parancs ellenére – Kapi Béla püspökünkkel együtt – valamennyi győri gyülekezeti lelkész a helyén maradt. A nagypéntek kezdetére már a Rába-parti „evangélikus sziget” déli határa is frontvonalá vált. Az Öregtemplom melletti konvent-

épület lelkései és tanítói lakásaiból, hivatalaiból, valamint a szomszédos püspöki épületből mindenkinek le kellett költöznie a konventépület légoltalmi óvóhelyre alakított hatalmas, betonfalú pincébe. A nagypéntek első napjait már itt töltöttük, több mint százán – öregek, nők, férfiak, gyermekek – összeszűfolva, vaságyakon, szűkös élelemmel ellátva.

Nagycsütörtök délutánján elmúlt a kölcsönös géppuska- és ágyútűz. Jól tudtuk, hogy ez mit jelent: a német és nyilas front visszavonult a Rába vonala mögül. Mi ott maradtunk a két frontvonal között, várva a Rábán átkelő orosz csapatok rohamát. Nagycsütörtök alkonyán mi öten – gyülekezeti lelkészek, közöttünk Szabó József és Lukács István – magunkra öltöttük lelkései palástunkat, és lélekben mindenre felkészülve, gyertyák fénye mellett kiszottunk és magunkhoz vettük az Úr szent vacsoráját. Ez a nagycsütörtök esti úrvacsora egész további földi életünkre kitörölhetetlen emlék maradt. Ott és akkor éltük át igazán a mi Urunk keresztaljának, értünk hozott engesztelő áldozatának mélységét és megtartó, szabadító erejét. Mivel minden percben bekövetkezhetett a szovjet katonák rohamja a bűvőhelyünk – szerintük nyilván német katonai bűvőhely – ellen, virrasztva vártuk a támadást a bezárt acélajtó mögött. Éjfél tájban hatalmas puskatücsapások zúdultak az ajtóra. Mi, lelkészek Luther-palástban, magasra tartott keresztrel a kezünkben kitértük az ajtót, és a gyertyák fényében zártuk el az utat a géppisztolyos katonák előtt. Azok megdöbbenve meredtek ránk; nyilván magukat megadó német és nyilas foglyokat sejtettek az acélajtó mögött. Miután végigjárták a zsúfolt, nyomorúságos tömegszállást, és katonákat sehol sem találtak, közrefog-

tak minket, lelkészeket, és a lépcsőkön felkísértek az udvarra. Ott egy hosszú géppisztolyosorozatot lőttek a levegőbe, és továbbindultak a visszavonuló katonák keresésére. A pincében maradtak pedig – hallva a lövésorozatokot – lélekben elbűcsúztak tőlünk.

Ezt követően minden éjszaka jöttek részeg és fosztogató katonák, főleg „női munkaszolgálatosokat” követelve. Időközben azonban a nőket és a gyermekeket letrákon az Öregtemplom megközelíthetetlen, romos és hideg padlására menekítettük. Így megmenekültek az elhurcolástól. A közeli római katolikus Püspökvárban báró Apor Vilmos püspök ugyanilyen, a nőket védelmező szolgálatban szenvedett vértanúhalált.

Leírhatatlanok azok a napok, a halál állandó közelségében. De a nagypéntek, a húsvét után a romok közé lassan visszatért az élet. Mi, lelkészek Luther-palástban, a környékbeli gazdák lovas fogatain kerestük föl gyülekezeti tagjainkat, miközben a frontra továbbvonuló szovjet katonák a legtöbbször az öklüket rázták felénk, de nem bántottak; mások pedig ortodox keresztvetések közt mentek el mellettünk.

Még egy felejthetetlen eseményt el kell mondanom abból az időből. Az egyik reggel a templomudvaron egy orosz katonán és egy németül is tudó katona szólított meg. Arra kértek, a fronton született kisgyermeküket kereszteljék meg a sekrestyében. Miután megtörtént, hálásan köszönték meg lelkései szolgálatomat. Hihetetlen csoda volt ez a véres háború eseményei között!

Akkor még nem sejtettük, hogy ez a felejthetetlen nagypéntek még csak a kezdete volt a későbbi négy hosszú, szenvedésekkel és hitünk próbatételével teli évtizednek. Élet a kereszt alá rejtve, Krisztus kegyelmének megőrző erejével.

A Nagy Könyv

Avagy: lehet-e még szavazni?

„Ki mit olvasott utoljára? És Te? És Ő? És Kend? Tetszett? Mennyire? Feledhető? Vagy megrázó volt? Esetleg megváltoztatta az életét?” – olvasható annak az új, televízióban, interneten, könyvtárakban játszható játéknak a honlapján, amely az olvasás népszerűsítésére hivatott. A BBC-től vett licenc alapján készülő műsorban hónapokon keresztül ismert közéleti személyiségek mutatják majd be kedvenc könyvüket, egyszerszintű felkeltve a nézők kíváncsiságát is az adott regény iránt (Vajon X. Y.-nak miért tetszett? El kellene olvasni...).

Az első műsorok már adásba is kerültek. (Kicsit emlékeztetnek engem arra, amikor jó pár éve, a 100 éves a mozi című sorozatban Szabó István Oscar-díjas rendező számbot be filmélményeiről, egészen személyes hangnemben ajánlva az egyes filmalkotásokat.) Mint olvasó az olvasóhoz szólnak, teljesen szubjektíven, és az ilyen mindig nagyon érdekes, mert bizony sokat elárul egy emberről az, hogy melyik könyv és miért hat rá, miért nem tudja elfelejteni, miért tartja az éjjeliszekrényén, a keze ügyében, és miért nyitja ki újra meg újra...

A sorozat célja világos: minél többen minél többet olvassunk, szeressük az irodalmat, ráadásul ne csak szobánk csendjébe elvonulva élvezzünk egy-egy egyszerű könyvet, hanem beszéljünk róla, ajánljunk, urambocsá „kampányoljunk” mellette! A játékban ugyanis minden „érintett” – azaz mindenki, aki valaha is olvasott olyan könyvet, amely tetszett neki – szóhoz juthat a technika jóvoltából, voksolhat kedvencére, s ezzel beszavazhatja egy listára. Valamikor az év végén sor kerül majd az eredményhirdetésre is; megtudhatjuk, hogy melyik könyv lett Magyarország kedvence 2005-ben.

No de nem is a játékszabályok ismer-

tetése végett kezdtem el írni, hanem azért, mert már megint „ugyanaz” jutott az eszembe... A Nagy Könyvről – a Könyv, a könyvek könyve. *Békés Pál* író szavai szerint: „Manapság sokkal kevesebbet olvasunk, mint korábban – bizonyítják egybehangozóan a statisztikák. De még így is, még most is könyvek kísérik végig életünket az első mesekönyvtől a tegnapi bestsellerig, az iskolai kötelezőktől a nagy, megrendítő olvasmányélményekig.” (<http://www.anagykonyv.hu/>)

egy dedikálás erejéig, hanem naponta beszélhetünk... Vannak ugyanis kérdéseim a könyv kapcsán, amelyeket ő megválaszol. Egyes részeit újra és újra elő kell vennem, annyira fontosak. Mások csak idővel engedik megfejteni magukat. És arról sem hallgathatok, hogy olvasmányélménynek is páratlan: fordulatban, történetben gazdag a Könyv, minden időnk legnagyobbja. Tiszta szívből ajánlom mindenkinek – „kampányolok” –, annál is inkább, mert tudom: sokak könyvespolcán ott van, talán csak a kellenél ritkábban nyitják ki...

A szavazójáték internetes oldalán közzétett, többek között írók, költők, szerkesztők által felállított könyvlistákban eddig még nem sikerült felfedeznem a Bibliát. Persze elképzelhető, hogy be sem nevezhető, hiszen műfaját tekintve nem regény. *Krúdy, Thomas Mann, García Márquez* és *Jonathan Swift* névsorában a szentírók: Lukács evangélista vagy Pál apostol, esetleg Ézsaiás próféta talán különösen festerének. Isten Igéje ennek ellenére minden idők legnagyobb bestsellere, és hála neki, Szentlelke által milliók és milliók napi olvasmánya, leg-leg-lege, Nagy Könyve.

A könyvek könyve olvasójának lenni nem elegendő. Minthogy nem regényről van szó, valami egészen különleges tartogat a számunkra: belőle Isten ajándékait hit és élet születik. Mert lapjai nem holt betűket rejtenek. A testtől lett Ige, az élő, értünk meghalt és feltámadt Krisztus szólít meg általa. Amit ő mond, illetőleg amit olvasok, igen, tessék, másutt megrázó, semmiképpen nem feledhető, és gyökeresen megváltoztatja az életemet...

Ha lehet, akkor a fenti indoklás mellett kategórián kívüli szeretnék leadni egy szavazatot a Bibliára.

■ KÓHÁTI DOROTTYA

Eljászom a gondolattal... Mi kíséri végig az életemet? Mi az, ami megrendít, lebilincsel, hozzám szól, belém ivódik, átfór? Számomra a Nagy Könyv, az „életemet megváltoztató könyv” egyértelműen a Szentírás. Belőle ismerhetem meg Jézus Krisztus szavait, cselekedeteit, Isten törvényét és evangéliumát, az ember természetét és Isten szándékát. Örülök annak, hogy személyes kontaktusban lehetek a „szerzőjével” is; nemcsak

Biblia a számítógépen

Ingyenesen letölthető bibliafordítások, kommentárok, szótárak

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

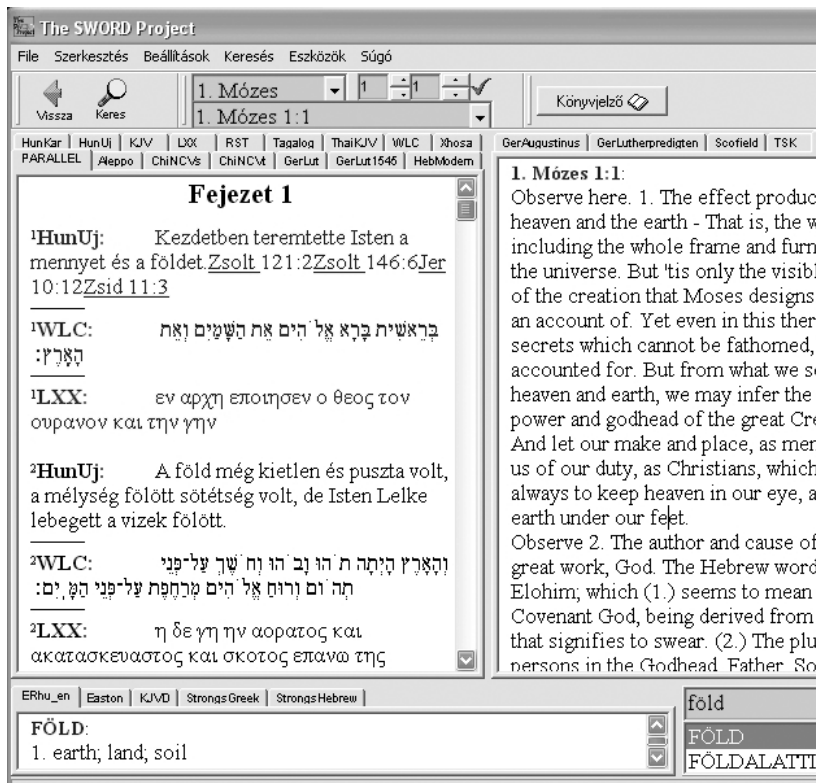

Rovatgazda: Babics Csaba és Bogdányi Gábor

Ma már sokan olvassák számítógépen a Bibliát. Elsősorban azok, akik a munkájuk kapcsán foglalkoznak intenzíven a Szentírással: lelkészek, teológusok és kutatók. A számítógépes bibliaprogramok használatakor nem is az olvasás az érdekes szempont (hiszen egy nyomtatott könyvet kellemesebb olvasni), hanem a kereshetőség: egy jó programmal pillanatok alatt előkereshető szavak, szókapcsolatok. Összehasonlításokat lehet tenni azáltal, hogy párhuzamosan több bibliafordítást nézünk, de kommentárokat, szótárakat is használhatunk. A Szentírás szövegével való intenzív munkát tehát fontos eszközökkel támogathatja egy jó bibliai szoftver.

Mind ez idáig a legismertebb ilyen jellegű program hazánkban az Arcanum által kiadott Biblia CD, mely tucatnyi bibliafordítás mellett több kommentárt is tartalmaz. Sokak munkáját segíti ez a néhány ezer forintért megvásárolható CD-ROM, melyen jó keresőprogram teszi lehetővé a Bibliában való eligazodást.

Most egy másik, kevésbé ismert programot szeretnénk bemutatni: a CrossWire bibliatársaság által elindított Sword projektet (www.crosswire.org/~sword). A projekt során elkészült egy bárki által ingyen használható, magyar nyelven is elérhető bibliafordító és -kereső program, melybe modulárisan illeszthetők be a különböző fordítású Bibliák, a kommentárok és a könyvek anyagai. A Sword projekt által kialakított szabvány alapján bármelyik kiadó elkészítheti saját kiadású Bibliája számítógépes változatát, és közreadhatja kommentárjait. A Sword projekt nyílt forráskódú szoftvert készített, vagyis abból indul ki, hogy a tudás olyan kincs, amelyet mindenki számára hozzáférhetővé kell tenni – ráadásul ingyenesen. A honlapról negyvennyolc nyelven tölthető le a bibliafordítások; közülük harmincnégy angol, öt német, öt görög és három héber nyelvű. Kommentárok angolul és németül érhetőek el. A bibliai szótárakon kívül könyvek is letölthetők, például Luther német nyelvű prédikációinak gyűjteménye.

Az angolul kevésbé tudók számára ajánljuk, hogy a Sword projekt bibliai programját az evangélikus szerverről, a <http://letoltes.lutheran.hu> címről töltsék le, a „Bibliai szoftverek” rovatból. A „The Sword Project” keretrendszer letöltése után egy rövid, angol nyelvű felirattal ellátott telepítési folyamat következik, amely során mindig csak a „Next” gombra kell kattintani. A telepítés végén az Install Manager nevű program jelentkezik be, amely segít letölteni a bibliai modulokat. Ez a program (sajnos) csak angol nyelven fut, és használata számítógépes gyakorlatot kíván, hiszen be kell jegyezni egy bibliamodul-szervert (Options/Manage Remote Sources), melynek letöltési címe: ftp.crosswire.org. Innen lekérhető a modulok listája, és letölthetőek a kívánt könyvek, bibliafordítások, kommentárok.

A telepítés után a „The Sword project” programot elindítva az „Options” menü „Preferences” rovatában válasszuk

ki a magyar nyelvet, ha azt szeretnénk, hogy a program funkciói magyarul legyenek elérhetőek. A legfontosabb, könnyen áttekinthető funkciók a következők: bibliai versek gyors kiválasztása; egymás mellett három bibliafordítás verseinek összehasonlító használata; kommentárok és szótárak kapcsolódó anyagai.

A Sword projekt honlapjáról egyetlen magyar nyelvű Biblia tölthető le, a Károli-fordítású. Nemrég azonban Szabó Kristóf elkészítette az új, protestáns fordítású Biblia Sword-modulját, mely az evangélikus szerver már említett letöltési oldalról érhető el.

A szabad szoftverek jegyében nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy a Sword projekt szabványait követve nemcsak windowsos, hanem Linuxon futó szoftverek is készültek, melyek szintén bárki számára hozzáférhetőek a projekt honlapjáról.

■ BOGDÁNYI GÁBOR

Száztíz éves a matricula

„Anyakönyv, matricula (lat.): személyek főbb adatainak hivatalos nyilvántartására és tanúsítására szolgáló nyilvántartókönyv. Legfontosabbak a személyi állapotot és változásait (születés, házasság, elhalálozás) közhitelesen nyilvántartó és igazoló anyakönyvek, melyeket a városokban, városi kerületekben és községekben külön vizsgát tett állami tisztviselők (anyakönyvvezetők) vezetnek, akik a belügyminiszter felügyelete alatt állnak. Nálunk az anyakönyveket 1895-ig egyházi hatóságok vezették” – olvashatjuk az Új magyar lexikonban.

A rendszeres személyi adatnyilvántartás a római katolikus egyház 1563. évi tridentin zsinatának döntése révén vette kezdetét. Ekkortól a római katolikus plébániák négyféle – keresztes, házassági, bérmentési és halotti – anyakönyvet vezettek. Az anyakönyvek vezetését nemcsak a más egyházak is elkezdték.

A legrégebb, fennmaradt hazai anyakönyvek a soproni evangélikus egyházközség (1624), valamint a községi katolikus plébánia (1633) iratai. Az 1800-as évek elejétől az államilag elismert egyházaknak két példányban kellett vezetniük az anyakönyveket; a másodpéldányokat a területileg illetékes törvényhatóság levéltárában őrizték.

A polgári átalakulás egyik főbb állomásának tekinthető az állami anyakönyvezés. A kiegyezés után a katolikus egyház szellemi és politikai befolyása változatlanul fennmaradt, és megőrizte kivételes közjogi állását is. Ennek következményeként – a polgári átalakulás dacára – egyházi hatáskörben maradtak állami jellegű közfunkciók, így egyebek között az anyakönyvek vezetése is. A belügyminiszter 1893-ban az Országgyűlés elé terjesztette az állami anyakönyvvezetésről szóló törvényjavaslatot. Az 1894. évi XXXIII. törvénycikk rendelte el a matriculát. Végül is a hivatalos állami anyakönyvvezetés 1895 októberében indult meg.

■ K. M.

Lovagi táborok

A Keresztyén Ifjúsági Egyesület (KIE) Tappancs Bizottsága idén is megrendezi lovagi táborait Magyarországon és Németországban fiúknak és lányoknak egyaránt.

- Magyarország:**
- Fiú sátoztábor (10–14 évesek részére): Pilis, július 24. – augusztus 3. Táborvezető: Koren Balázs (tel.: 20/320-9019, e-mail: korenbalazs@kie.hu)
 - Lány sátoztábor (9–14): Pilis, augusztus 3–13. Táborvezető: Ureczky Lilla (tel.: 20/824-5920, e-mail: ureczkylilla@kie.hu)
 - Fiú kótatábor (14–18): Mátra, július 10–20. Táborvezető: Zalan András (tel.: 20/442-5473, e-mail: zalanandras@kie.hu)
 - Lány kótatábor (14–18): Mátra, július 20–30. Táborvezető: Szabó Zsófia (tel.: 20/258-6874, e-mail: szabozsofia@kie.hu)
- Információ és jelentkezés a táborvezetőknél.
- Németország:**
- Lány sátoztáborok (10–14): július 23. – augusztus 6., augusztus 5. – augusztus 19.
 - Fiú sátoztáborok (10–14): július 23. – augusztus 6., augusztus 5. – augusztus 19., augusztus 18. – szeptember 2.
 - Fiú kótatábor (14–18): július 23. – augusztus 6.
- Információ és jelentkezés Zalan Andrásnál (telefon: 20/442-5473, e-mail: zalanandras@kie.hu).

Evangelikus templom a borosüveg címkéjén

► **Gazdatüntetések, egyeztetések kormánytisztviselők és érdekvédők között, kapkodás – jobbára ez az, amit az átlagpolgár látott az utóbbi hetek legnagyobb médiafigyelmet kapó hazai eseményéből. Noha – mint egy kereskedelmi televízió szórakoztató műsorában is elhangzott – gazdatüntetések minden évben voltak és lesznek, a nagy magyar tanácsalanságra ismét nehezen akad gyógyír. Holott a termelők termelének, a kereskedők eladnának, a politikusok pedig okoskodnának... Mi most annak jártunk utána, miként fest mindez a gyakorlat oldaláról: ellátogattunk egy olyan borászhoz, akinek családjában nemzedékről nemzedékre öröklődött ez a foglalkozás. Az ereje teljében lévő soltvadkerti gazda a gyerekeit már más pályára irányítja, ő pedig – noha több tízmillió forintot fektetett a modern gazdaságba – nem tudja, mit hoz a jövő. Egyedüli a hitben van bizodalma; evangélikus gyülekezeti jegyzőként minden vasárnap ott ül a templomban, és gyakran egy-egy munkanapját is az egyházi munkának szenteli. Ő ifjabb Galántai Károly bortermelő.**

Krómacél tartályok, szűrők, üvegmosó berendezés, palackozó gépsor, címkéző, rekeszek, borosüvegek... Itt történik a palackok mosása, kénezése, amott a töltés, a dugózás és a címkézés. Több tucat soltvadkerti ház gazdasági épületében vagy alagsorában elkészíthették volna ezeket a képeket. A Galántai család borainak azonban van egy különlegességük: attól „vadkertibbek” a többinél, hogy az üvegek címkéjén egy jellegzetes, központi épületünk, az evangélikus templom látható. Vajon mi ennek az oka?

– Családunk több generációra visszamenőleg szoros kapcsolatban van az evangélikus egyházzal – mondja a gazda, miközben az egyik palack tartalmát kóstolgatjuk. – Néhány éve a gyülekezet jegyzője vagyok, így a felelősség – de mondhatom azt is, hogy a ködös – is nagyobb lett. Borásként járva az országot láttam már székesegyházat borcímekén, így jött az ötlet, mi lenne, ha én a mi

templomunk képét tenném rá a magam borainak a címkéjére. Ezzel azt kívánom jelezni, hogy egy igaz hittel és becsülettel megtermelt bort vett kézbe a vásárló.

– Kell-e ehhez valamilyen egyházi hozzájárulás?
– Az esperes úr az engedély megadása előtt komoly vizsgálatot végzett. A szín- és zamatanyagok, valamint az illat és a savak harmóniája végül is hatott. Így szabad utat kaptam az ötlet megvalósításához.

– Milyen borok kerülhetnek a „templomos” palackba?

– Kékfrankos, Zweigelt, Olaszrizling, Irsai Olivér és Rizlingszilváni. Ezek minőségi, illetve tájjellegű borok. Ne feledjük: az ország legnagyobb borvidékén, a Kunsági borvidéken vagyunk, melynek jelszava: „a mindennapok bora”. Nem lehet mindig tokajit és Egri bikavért inni; aki borivó, érti, mire gondolok. Az én boraim is egyfajta minőséget jelentenek, hiszen rendszeresen viszem őket bor-

versenyekre, ahol szakmai bizottság mond rólok bírálatot.

– Hogyan látja a saját helyzetét a mai magyar és nemzetközi piacon?

– Biztos piacon akarunk maradni a családi tíz-tizenöt hektárral, de jelen pillanatban az EU-n belüli nyitott piacok nagyon felhígították ezt a szakmát. Nagyon nehéz lesz itt versenyt futni. Bejönnek az olcsó olasz és kaliforniai borok, melyek eredetét aztán végképp nem ismerjük – de aki olcsót akar, azt ez nem is érdekli, csak leveszi őket az üzletek polcairól.

Ebben a mi családi gazdaságunkban egy, sőt inkább több élet munkája van. Ezen azt értem, hogy amikor kialakítottuk ezt a HACCP minősítésű palackozó üzemet és pincét, akkor nemcsak én költöztem ki, hanem a család több tagja is besegített. Tudtuk, hogy csak ezzel a fel-tétellel tudunk tovább lépni vagy inkább megmaradni a borértékesítésben.

– Volt-e értelme a gazdatüntetéseknek?

– Más lehetőségünk nem volt! Amit itt az emberek befektettek ebbe az üzlet-ágba, abból csak előre lehet menni. Elvileg meg is lenne a lehetőségünk, hiszen állami és uniós támogatásra kaptunk ígéretet. Csakhogy ez nem teljesült. Itt álltunk a több tízmilliós beruházzással, traktorokkal, gépekkel, tartályokkal. A bank viszont kopogtat a törlesztésért mindenkinél, aki hitelt vett fel. Ezért volt a tüntetés.

– A gyerekei követik a családi hagyományt?

– Mindketten be szoktak segíteni a gazdaságban. Hilda lányom még felvételi előtt áll, Norbert fiam műszaki menedzsernek tanul a Kecskeméti Főiskola Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskolai Karán. Jött volna ő borásznak,

IFI. KAPOSZTA LAJOS FELVÉTELE

mivel az úkapja is az volt, de én azt mondtam, hogy tanuljon mást, aztán majd meglátjuk, kell-e itt még borász, mire végez.

„És a borhamisítók?” – tehetné fel itt a kérdést a kedves olvasó. Igen, azok vannak. Ahogy üzemi tolvajok, korrupt hivatalnokok és hazug politikusok is. Miért ne lennének, amíg a pancsolt borra van kereslet? Csak hogy aki hamisítani akar, nem vesz traktort és olasz palackozó gépsort hitelre. Az csak egy nagy, leásható tartályt vesz. És nem is termel

háromezer hektáron szőlőt, mint amekkora a vadkerti hegyközség összes ültetvénye. (Csak tájékoztatásul: ez nagyobb, mint az egész Villányi borvidék!) Az itteni termelők igyekeznek tenni is a hamisítók ellen. Néhány éve védjegyet hoztak forgalomba, amely a következő felirattal jelenik meg a címkéken: Soltvadkerti Szőlősgazdák Védett Bora. Ennek garanciájáról a védjegybizottság gondoskodik – amíg lesz vevő a magyar termékre.

■ K. L.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

Házasság gondozó hetet szervez a Bibliai Házasság gondozó Szolgálat július 18. és 24. között Piliscsában, a Béthel Missziói Otthonban. Jelentkezni a következő címen lehet: Bibliai Házasság gondozó Szolgálat, 2042 Budaörs 2, Pf. 19, illetve e-mailben: palhegyi@enternet.hu. A helyeket a jelentkezés sorrendjében töltjük fel. Részletes tájékoztatást májusban küldünk az érdeklődőknek a programról és a költségekről.

Tavaszi hangverseny a békási evangélikus templomban (1038 Budapest, Mező u. 12.). Április 3-án, vasárnap 18 órakor Varga Petra orgona- és zongoraestje lesz. Közreműködik: *Kuthy Dorottya* (fuvola). Műsoron: J. S. Bach: *C-dúr toccata* – BWV 564; W. A. Mozart: *D-dúr szonáta* – K 306; F. Chopin: *cisz-moll noktürn* – op. 27. No 1.; Liszt Ferenc: *Erdősongás* – koncertetűd; G. Hüe: *Fantázia*. A belépés díjtalan.

A győri Péterfy Sándor evangélikus gimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy fő matematika-fizika szakos középiskolai tanári állás-helyre.

Az állás 2005. augusztus 15-től tölthető be. A pályázat beadási határideje április 30.

Bővebb felvilágosítás személyesen vagy telefonon az intézményben (Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ, 9025 Győr, Péterfy S. u. 2., tel.: 96/329-987).

SZÜLETÉS
„Emlékeztetések tette csodáit, kegyelmes és irgalmas az Úr.” (Zsolt 111,4)
Istenünk iránti hálaadással és örvendező szívvel adjuk tudtul, hogy március 24-én, nagycsütörtök estéjén megszületett harmadik gyermekünk, *Blatniczky Álmos Benjámin*.
Blatniczky János Dániel és Blatniczkyné Hammersberg-Ganczstuckh Júlia

Értesítjük kedves olvasóinkat, hogy a **Luther-filmről megjelent tanulmányfüzet** az evangélikus könyvesboltban (1085 Bp., Üllői út 24.) 400 Ft-ért kapható. Gyülekezetek, iskolák nagyobb példányszámú rendelését is teljesíteni tudjuk.

APRÓHIRDETÉS

Az égre mutató kereszt alatt a templomtorony legszebb része a toronyóra. Ön-nél működik? Toronyóra-, harangjáték-, haranglengető-, vezérlőóra-készítés, -javítás. 5 év garancia. Konkoly Művek Toronyórágyára, 1102 Budapest, Állomás u. 14., telefon: 1/260-7065, 30/949-2915.

Templomok, templomtornyok, villám-védelmi rendszerek tatarozása, újak építése. Megkeresésre referencialistát küldünk. Bede László építőipari vállalkozó. 6000 Kecskemét, Győzelem u. 6. Tel.: 30/943-5089.

Hévízen, a Nymphaea-házban (www.evip.hu/nymphaea) szoba, apartman kiadó. Tel.: 83/343-993; fax: 83/321-705; e-mail: medaer@axelero.hu. Üdülési csekket elfogadunk.

Következő számunk tartalmából:

250 éve konfirmálunk

* * *

II. János Pál – a szenvedő római főpap

Missziói nap a Déli Evangélikus Egyházkerületben
Orosháza, április 23.

Missziói nap az Északi Evangélikus Egyházkerületben
Gödöllő, április 23.

Missziói nap a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerületben
Nemeskér, április 23.

Jézus könyörög értünk

Lk 22,32a

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból április 3-tól április 10-ig

VASÁRNAP

11.10 / mtv
„Így szól az Úr!”
A Biblia üzenete (10')
11.20 / mtv
Purim ünnepe (38')
12.10 / Duna Tv
Élő egyház
Vallási híradó (26')
13.10 / mtv
Mindentudás Egyeteme
Fodor Zoltán: A világ keletkezése és az elemi részek fizikája (55')
15.00 / Bartók rádió
Jubilato Deo (60')
15.04 / Kossuth rádió
Kard és kereszt (31')
21.05 / PAX
Morgen Funk – Large Room
Jubál 2004., 2-3. rész (34')

HÉTFŐ

11.45 / Petőfi rádió
Szimbólumok hétről hétre
A mennyei Jeruzsálem szimbólumai
13.30 / Kossuth rádió
Erős vár a mi Istenünk!
Egyháziunk rádiós felőrájában hírekről és eseményekről hallhatunk hangképes beszámolókat. A műsor készítői Missziói percekkel, rejtvényekkel és áhíttattal várják a hallgatókat. (30')
14.05 / PAX
Emlékezzél meg a megtett útról
A magyarországi reformáció állomásai a pápai evangélikus gyülekezet életén, épülésén, harcain keresztül. (44')
16.50 / mtv
Maradj velünk
Találkozás Jézussal (10')

KEDD

9.00 / PAX
Családi asztal, 1. rész
Magazinműsor (ZMC – 29')
15.04 / Kossuth rádió
Szóljon hozzá!
Hangos recept. B. Király
György műsora (56')
15.05 / PAX
Családi Biblia, 2. rész
Magazinműsor (ZMC – 21')
16.01 / Petőfi rádió
Múzeum könyv 77. Eger, főegyházmezei múzeum (29')
21.05 / Kossuth rádió
Nemzetközi vallási híradó (30')
22.15 / Európa, Európa
Meglőni egy papot (francia-amerikai dráma) (117')
0.10 / Kossuth és Petőfi rádió
Éjszaka. Kaláka versfesztivál Szentendrén

SZERDA

13.40 / HBO
Mindenbó (amerikai film)
Bruce Nolan népszerű műsorvezetőnek megjelenik az Úr, és okulás átadja minden hatalmát a nevével káromló tévésnek. Neki tetszik a lehetőség, és elfogadja az ajánlatot. (97')

12.20 / Duna Tv
Isten kezében. (ism.) (26')

15.00 / PAX
Családi gyász, 3. rész
Magazinműsor (ZMC – 20')

CSÜTÖRTÖK

5.35 / mtv és m2
A Hajnali gondolatok mai adásában Balicza Iván lelkész hallható.
15.00 / PAX
Családi ünnep, 4. rész
Magazinműsor (ZMC – 19')
20.00 / Duna Tv
Az élet mint nemi úton terjedő betegség (lengyel film – 2000)
A sorsát elfogadó professzor a vég közeledtével élet és halál értelméről gondolkodik. Noha ateista, a válasz, avagy egy jel megadatik neki. (97')
21.04 / Petőfi rádió
Mindentudás Egyeteme. Sótónyi Péter Tamás: Az állatok mozgásának elemzése – A csirke kikelésétől a spanyol lovasskólaig

PÉNTEK

11.45 / PAX
Nagytracsa (dokumentumfilm) (26')
12.20 / Duna Tv
Élő egyház (ism.) (26')
15.00 / PAX
Családi pénztár, 5. rész
Magazinműsor (ZMC – 20')
21.30 / Duna Tv
Főhajtás (magyar dokumentumfilm – 2005)
Az Antall Józsefnek – Magyarország első szabadon választott miniszterelnökének – az emléktét idéző műsor egy amatőr videofelvételre épül. Azokat a percekét láthatjuk, amikor a kormányfőt közvetlen munkatársai köszöntötték, s ő egy nagy ívű történelmi beszédet rögtönzött. (33')

SZOMBAT

6.03 / Petőfi rádió
A szeretet közösségei
Kurucz Béláné tanárnő karitatív munkájáról (29')
7.00 / Rádió C (FM 88,8)
Az evangélikus ébresztőműsört Csapó Krisztián és Györe Balázs vezeti. (60')
8.10 / Viasz3
Láger az édenkertben (ausztrál-amerikai háborús film-dráma – 1997) Szingapúr, 1942. A japán hadsereg lerohanja az országot, és foglyul ejti a külföldi kolónia tagjait. A soknemzetiségű közösségnek a zene jelenti a megtartó erőt.
12.10 / Duna Tv
Isten kezében
Gulácsy Lajos nyugalmazott református püspök portréja

VASÁRNAP

5.45 / tv2
Reggeli gondolatok (30')
8.05 / Bartók rádió
Magyarország orgonái. Az esztergomi bazilika nagyorgonája
9.40 / Duna Tv
Nyelvőrző. Nyelv, szöveg, játék
10.04 / Kossuth rádió
Istentisztelet közvetítése Győrből, az evangélikus Öregtemplomból. Igét hirdeti Lackner Pál tábori püspök.
10.25 / m2
Evangélikus ifjúsági műsor (10')
11.50 / mtv
„Így szól az Úr!” (10')
12.10 / Duna Tv
Élő egyház (26')
15.00 / Bartók rádió
Musica Sacra
Egyházzenei magazin (60')

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Hálát adok neked, Uram, mert bár haragudtól rám, elmúlt haragod, és megvigasztaltál. Ézs 12,1 (Mt 8,26; Jn 20,19–29; 1Pt 1,3–9; Zsolt 116) Amikor Isten szövetséget köt az emberrel, azt két esemény előzi meg. Először haragszik Isten, másodsor elműlik a haragia. Ez különösen élesen kirajzolódik az özönvíz történetében; az özönvíz után Isten érzi, hogy változott meg. A Biblia hangsúlyozza, hogy az ember nem változott meg, és gondolata továbbra is gonosz. Isten szabad kegyelmi döntése volt, hogy megbocsátott, és eldöntötte: ez az evangélium, amely Jézus Krisztusban jött egészen közel hozzánk. A mi dolgunk az, hogy naponta őszinte bűnbánattal és boldog hittel hallgassuk ezt a csodálatos örömhírt, és Istennek tetsző élettel háláljuk meg.

Hétfő

Jézus Krisztus mondja: „Menjete el! Íme, elküldelek titeket, mint bárányokat a farkasok közé.” Lk 10,3 (1Móz 24,40; Ézs 42,10–16; Zsid 3,1–6) Jézus nem idealizál: tanítványai olyanok lesznek ezen a világon, mint bárányok a farkasok között. Védtelenség jellemzi őket, mint a szelíd bárányokat. Jézus tudja, hogy a világnak nem imponál a szelidség, nem ünnepli a szelídséget; az vonatkozik rájuk, amit Péter levelében olvasunk: az ördög szerte jár, mint ordító oroszán, hogy elnyelje őket. Naponta kapnak sebeket, de mégsem védtelenekek, mert Jézus védi és őrzi őket. Mégpedig úgy, hogy a hajuk szála is számon van tartva.

Kedd

Miért mondanák a pogányok: Hol van az ő Istenük? A mi Istenünk a mennyben van, megalkotott mindent, amit akart! Zsolt 115,2–3 (ApCsel 17,22–23; Jób 42,7–13/14–17; Zsid 3,7–19) Az ember mindig látható Istent keresett magának. A pogányok kőből, aranyból, ezüsből készítették bálványisteneket. Az ember azóta sem változott, csak bálványaink lettek mások – test, gazdagság, hatalom... De ezek sem elégének ki bennünket. Isten azért tette Jézust emberré, hogy legyen egy út, amely összeköti a mennyet a földdel. És ha Jézust elfogadjuk Urunknak, akkor életünk minden dolgában, sorsunk alakulásában meglátjuk Istent.

Szerda

Mert te jó vagy, Uram, és megbocsátasz, nagyon szereted mindazokat, akik hozzád kiáltanak. Zsolt 86,5 (ApCsel 22,15–16; 1Pt 1,22–25; Zsid 4,1–13) A zsoltáríró kérésének alapja: „Mert te jó vagy, Uram...” Megérezte és meglátta, hogy jó az Úr. Sokan csak Isten ajándékait veszik észre, s azokat kéri, várják – de még nem kapták meg a legnagyobbat: azt a hitet, azt az örömet, hogy jó az Úr; hogy lelkünk csak benne nyugszik meg. Tőle szakadtunk el, és hozzá visszatérve gyógyul meg lelkünk, testünk, életünk. Bármilyen mélyről hangzik is felé kiáltásunk, meghallja, és megbocsát, hogy új életet kezd-hessünk.

Csütörtök

Az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk. 1Jn 5,4 (Zsolt 74,10; Jn 17,9–19; Zsid 4,14–5,10) A mai ember távol került Istentől. Templom, gyülekezet, ima nélkül él, nem ismeri Istent. És a Biblia nyelvét sem ismeri igazán. Mi is az a „világ”, amelyről igénk beszél? A világ az az út, amelyet a koporsótól a koporsóig végig kell járnunk. Tele van vesztéllyel, buktatókkal; hol csábít, hol ijeszt. De hit által le tudjuk győzni. Hogyan? Úgy, hogy nem merülünk bele az élet tengerébe, hanem sietve megyünk tovább.

Péntek

Jézus Krisztus mondja: „Úgy ragyogjon a ti világhosszatok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” Mt 5,16 (Zsolt 18,29; Lk 23,50–56; Zsid 5,11–6,8) Mindig gondoljunk arra, hogy a kívülálló kritikusan figyelik az életünket. Nemegyszer megütköznek: miért jár az ilyen ember templomba? Hiszen éppen olyan önző, anyagias, szeretlen, mint a többiek! Jézus arra biztat, hogy vonzó legyen az életünk. Vegyék észre, hogy öröm, szeretet, békesség sugárik belőlünk. Így lehetséges, hogy megkívánja valaki a keresztény életet. És beszéljünk róla, ha dicsérnek, hogy ami jó van bennünk vagy általunk, azt mi is a Forrásból – Jézusból merítjük.

Szombat

Jaj a pásztoroknak, akik magukat lelegették! Hát nem a nyáját kell lelegetniük a pásztoroknak? Ez 34,2 (1Tim 3,13; Jn 12,44–50; Zsid 6,9–20) Jézus a Jó Pásztor. Minket is pásztortól feladattal akar megbízni, de a pásztortól szolgálhat nagy akadály a „én”, vagyis az ömber. Aki saját magát „lelegetti”, aki a ma divatos „önmegvalósításra” törekszik, az nem lehet pásztor. Mi hát a feltétele? János evangéliumának 12. részében vallalni kell a földbe esett gabonamag sorsát, amely elhal, és gyümölcsöt terem. Az „én” odaszánása, félreállítása, a saját érdek vagy hiúság legyőzése bizony naponkénti harcot jelent. Jézus azt mondja: aki őt követi, vegye fel a keresztjét mindennap, és akkor megkezdődhet a gyümölcsstermő élet.

■ GÁNCZ ALADÁR

LAPUNK A VILÁGHÁLÓN:

WWW.EVELET.HU

Evangelikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
ÉvÉlet on-line: www.evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. Szerkesztőségi titkár: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztők: Győri Virág vez. szerk. (virag.gyori@lutheran.hu), Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (marian.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Rovatvezetők: Bogdányi Gábor – EvÉlet OnLine (gabor.bogdanyi@lutheran.hu), Hafenschér Károly ifj. – Liturgikus sarok (haf@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio Oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antall.veghelyi@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: Matolcsy Miklós vezérigazgató
E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2132 Ft, fél évre 4264 Ft, egy évre 8528 Ft, szomszédos országba egy évre 2900 Ft (108 euró), egyéb külföldi országba egy évre 33 800 Ft (135 euró).

Csak a minden hónap 16-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örvünk meg és nem küldünk vissza. Adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzáratok kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőség előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu címre várjuk.